

NÁRODNÍ STRATEGIE BOJE PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V ČESKÉ REPUBLICCE NA OBDOBÍ 2016 - 2019

Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality

Praha 2016

Obsah:

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA VNITRA MILANA CHOVICE	3
1. ÚVOD	4
2. STRATEGICKÁ VIZE	5
3. VÝVOJ SITUACE ZA OBDOBÍ LET 2012 – 2015	6
4. PRIORITY A NÁVRHY OPATŘENÍ	11
4.1. Boj proti pracovnímu vykořisťování a postih pachatelů	11
4.2. Boj proti obchodování s dětmi	13
5. KLÍČOVÉ NÁSTROJE PRO DOSAŽENÍ IDENTIFIKOVANÝCH PRIORITY	15
5.1. Posilování identifikace obětí obchodování s lidmi	15
5.2. Koordinace boje proti novým formám obchodování s lidmi	17
5.3. Šíření osvěty o obchodování s lidmi	19
5.4. Posilování multidisciplinární a regionální spolupráce	20
6. ÚKOLY	22
PŘÍLOHA Č. 1	31
TABULKOVÁ A GRAFOVÁ ČÁST	31
POČET IDENTIFIKOVANÝCH PŘÍPADŮ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI DLE §168 V ČR V LETECH 2012 – 2015 (zdroj: P ČR)	32
VÝVOJ POČTU ZJIŠTĚNÝCH A OBJASNĚNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V LETECH 2005 – 2015 (zdroj: P ČR)	32
POČET VYŠETŘOVANÝCH A STÍHANÝCH OSOB DLE POHLAVÍ (zdroj: P ČR)	33
POČET OBŽALOVANÝCH OSOB PRO TRESTNÝ ČIN OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V LETECH 2002 – 2014 (zdroj: NSZ)	33
POČTY PRAVOMOCNĚ ODSOUZENÝCH OSOB A ULOŽENÝCH TRESTŮ ZA OBCHODOVÁNÍ S LIDMI (zdroj: MS)	33
OBČANSTVÍ OSOB ODSOUZENÝCH V ČESKÉ REPUBLICE ZA TRESTNÝ ČIN OBCHODOVÁNÍ S LIDMI (zdroj: MS)	33
GEOGRAFICKÝ ASPEKT VÝSKYTU OBCHODOVÁNÍ S LIDMI: PACHATELÉ A OBĚTI (zdroj: P ČR)	34
POČET OBĚTÍ IDENTIFIKOVANÝCH P ČR (zdroj P ČR)	35
VÝVOJ POČTU OBĚTÍ IDENTIFIKOVANÝCH P ČR V LETECH 2005 – 2015 ..	35
OBĚTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI DLE FORMY VYKOŘISŤOVÁNÍ (ZDROJ: P ČR)	36
PODEZŘENÍ NA OBCHODOVÁNÍ S LIDMI U NEZLETILÝCH BEZ DOPROVODU V OBDOBÍ LET 2012 – 2015 (zdroj: ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI CIZINCE)	36
OBČANÉ ČR NAVRÁCENÍ ZE ZAHRANIČÍ V RÁMCI PROGRAMU DOBROVOLNÝCH NÁVRATŮ (zdroj: MV)	36
STATISTIKY PROGRAMU PODPORY A OCHRANY OBĚTÍ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI MV (zdroj: MV)	37
PŘÍLOHA Č. 2	38
VYHODNOCENÍ NÁRODNÍ STRATEGIE BOJE PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V ČESKÉ REPUBLICE NA OBDOBÍ LET 2012 – 2015	38
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	48

Text neprošel jazykovou a stylistickou úpravou.

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA VNITRA MILANA CHOVANCE

Obchodování s lidmi je závažným porušením lidské důstojnosti, jehož intenzita celosvětově narůstá. Boj proti tomuto zásahu do lidských práv představuje úkol, který je nelehký, a to zejména ve světě, ve kterém se čím dál tím více stírají hranice mezi jednotlivými státy, a ve kterém zůstávají značné ekonomické rozdíly mezi regiony. Právě ekonomický profit je jednou z hlavních motivací pachatelů této trestné činnosti, odhaduje se, že jen v rámci České republiky se výnosy pachatelů pohybují okolo sta milionů ročně. Obchodníci s lidmi navíc zneužívají zranitelného postavení obětí, které se nacházejí v tísní a zneužívají jejich důvěry či závislosti. Tento fenomén nelze v moderní společnosti tolerovat, je tedy úkolem nejen jednotlivých států, ale také světového společenství proti tomuto trestnému činu spojit síly a důsledně jej potírat.

Národní strategie boje proti obchodování s lidmi na období let 2016 – 2019 je v pořadí již pátým strategickým dokumentem v této oblasti. Jako národní koordinátor boje proti obchodování s lidmi si vážím příležitosti, že mohu ovlivňovat naplnění zde stanovených opatření a podporovat tak snahy jednotlivých státních i neziskových složek v boji proti tomuto systematickému porušování lidských práv a zásahu do integrity člověka.

Obchodování s lidmi může mít mnoho forem, v České republice se setkáváme nejčastěji s vykořisťováním sexuálním a pracovním, je však důležité situaci v oblasti neustále monitorovat a v měnícím se prostředí sledovat nové trendy a včas na ně reagovat.

Česká republika je v mnoha aspektech boje proti obchodování s lidmi i pomoci obětem unikátní. Zejména systém pomoci a navrácení občanů Evropské unie nemá v Evropě obdoby a Česká republika za něj byla nejednou na mezinárodní úrovni oceňována. Česká republika také disponuje již pěti pravomocnými rozsudky v oblasti pracovního vykořisťování, což je vzhledem k počtu obdobných rozsudků v Evropě možno považovat za úspěch. I přes dílčí úspěchy zde však stále zůstává prostor pro zlepšení. Právě na tyto oblasti se zaměří zde předkládaná Národní strategie boje proti obchodování s lidmi na období 2016 – 2019.

1. ÚVOD

Globální cíl Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice
na období 2016 -2019:

POTLAČENÍ TRESTNÉ ČINNOSTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI

Cílem Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období let 2016 - 2019 je prostřednictvím systému vzájemně provázaných opatření zužovat prostor pro páčání této trestné činnosti s ohledem na její aktuální trendy, dynamiku a vývoj. Pro následující období je kladen důraz na zintenzivnění ofenzivního a koordinovaného postupu příslušných orgánů státní správy zejména v oblasti detekce, řádného prošetření, jakož i pomoci obětem zejména případů obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a obchodování s dětmi.

Boj proti obchodování s lidmi představuje jednu z priorit boje proti organizované kriminalitě nejen na úrovni národní, ale také na úrovni mezinárodní, kde se monitoringu, podpoře a koordinaci jednotlivých států věnuje množství organizací. Česká republika (dále také „ČR“) je členem všech nejvýznamnějších organizací a uskupení, zaměřených na tuto problematiku (jako např. OSN, OBSE, EU a Rada Evropy), přičemž závazky z členství zformulované v mezinárodních dokumentech jsou průběžně a náležitě promítány do právního řádu ČR. Jedná se především o Protokol OSN o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi, který je součástí mezinárodní Úmluvy o nadnárodním organizovaném zločinu, Akční plán boje proti obchodování s lidmi OBSE a jeho Dodatku z roku 2013 a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU. V uplynulém období byly navíc učiněny kroky k přistoupení České republiky k Úmluvě Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi.

Existence Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice vychází zejména z výše uvedených mezinárodních závazků ČR a také z důvodu potřeby koordinace a implementace opatření proti této závažné formě kriminality v rámci České republiky, u nichž je nutná součinnost na úrovni vlády. Jednotlivé cíle a opatření včetně východisek předkládaného strategického dokumentu byly průběžně připravovány v součinnosti se zainteresovanými partnery (např. v rámci Meziresortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidmi (dále jen „MKS“) či na pracovní úrovni v podobě koordinačních schůzek) státních i neziskových organizací. Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2016 – 2019 (dále jen „Národní strategie 2016 – 2019“) navazuje na kroky a postupy z předchozího období, přičemž identifikuje příklady dobré praxe v jednotlivých oblastech, stejně tak jako oblasti, v nichž je třeba situaci zlepšovat.

Plnění úkolů stanovených v Národních strategiích je tradičně monitorováno jednak v rámci MKS - jež byla založena v roce 2008 a od tohoto roku je pravidelně svolávána Ministerstvem vnitra minimálně dvakrát ročně - a také v rámci každoročně zpracovávaných Zpráv o stavu obchodování s lidmi v České republice. Tyto zprávy detailně popisují situaci za daný rok a jsou zveřejňovány v českém i anglickém znění na webových stránkách Ministerstva vnitra¹.

¹ Zprávy jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách Ministerstva vnitra v českém i anglickém jazyce, viz <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-dokumenty-924305.aspx>.

2. STRATEGICKÁ VIZE

Cílem opatření Národní strategie 2016 - 2019 je potlačení trestné činnosti obchodování s lidmi, aby toho mohlo být dosaženo, je třeba zaměřit se na problematické aspekty boje proti obchodování s lidmi a nově objevující se trendy. Cílem strategie je propojení existujících efektivních nástrojů s nástroji novými, které reagují na současný vývoj a reflektují problematické body identifikované jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Problematika boje proti obchodování s lidmi je v České republice intenzivně řešena již řadu let a za dobu existence tohoto systému lze konstatovat, že ČR nejenže splňuje mezinárodní závazky, ale celkové nastavení nástrojů a spolupráce mezi jednotlivými aktéry se ukazuje jako účinná.

V souvislosti s vývojem v České republice i na mezinárodní úrovni, kde se ukazuje uchopení obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování jako problematické, a to jak z pohledu výkladu jednotlivých pojmů, tak i v rovině hranice mezi porušováním pracovních podmínek a roviny, kdy se toto stává formou obchodování s lidmi. Ačkoli je forma pracovního vykořisťování v kriminálních statistikách méně zastoupená, jedná se dle informací z prostředí ČR i z informací na úrovni Evropské unie o podobu rovnocenně závažnou s dalšími formami obchodování s lidmi, která je svým rozsahem srovnatelná. Z těchto důvodů se Národní strategie 2016 - 2019 zaměřuje na zefektivnění legislativy ve smyslu posílení detekce obětí a následného postihu pachatelů této trestné činnosti příslušnými orgány. Další oblastí, na kterou se tento strategický dokument zaměří, je boj proti obchodování s dětmi, jakožto na vysoce zranitelnou skupinu obětí, na jejíž ochranu je třeba dbát zvláštního zřetele.

Na základě vyhodnocení předešlé Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2012 – 2015 (dále také „Národní strategie 2012 – 2015“), které je detailně popsáno v příloze, a na základě konzultací s klíčovými partnery v rámci Meziřesortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidmi a pracovních skupin ustanovených v průběhu uplynulého období ke konkrétním tématům, jakožto i na základě monitoringu situace na úrovni EU (zejména skrze platformu Národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů), byly identifikovány uvedené prioritní oblasti, které je vhodné koordinovat na strategické úrovni. V jednotlivých následujících kapitolách budou tato strategická témata rozvedena a specifikována do konkrétních cílů a v závěrečné části poté do konkrétních úkolů.

Nad rámec uvedených priorit Národní strategie 2016 - 2019 stanovuje průřezové prioritu pro přístup k problematice obchodování s lidmi, a to genderově specifický přístup vůči obětem obchodování s lidmi, dále zvláště citlivý přístup vůči obětem, u kterých byly použity zvláště závažné prostředky donucení, stejně tak jako specifický přístup k obětem ve více zranitelném postavení, jako jsou osoby ze sociálně vyloučených lokalit a migranti/ky.

Národní strategie se s ohledem na výše uvedené zaměřuje zejména na posilování kompetencí orgánů státní správy tak, aby byli citlivější na detekci případů obchodování s lidmi, a také na posílení jejich vzájemné spolupráce.

Prioritní oblasti pro období let 2016 – 2019

BOJ PROTI PRACOVNÍMU VYKOŘIŠŤOVÁNÍ A POSTIH PACHATELŮ

BOJ PROTI OBCHODOVÁNÍ S DĚTMI

Klíčové nástroje pro dosažení identifikovaných priorit

Národní strategie 2016 – 2019 se ve svých opatřeních zaměří především na rozvoj mechanismů zaměřených na identifikaci obětí a následného postihu pachatelů trestné činnosti obchodování s lidmi.

V kontextu uvedených priorit bylo identifikováno několik klíčových nástrojů pro jejich dosažení, a to zejména 1) zvyšování citlivosti zapojených aktérů i široké veřejnosti vůči problematice obchodování s lidmi a s tím související posílení identifikace obětí. Dále se jedná o 2) systematické šíření osvěty a obecné informovanosti o tomto trestném činu, jeho podobách a systému pomoci obětem. V kontextu výskytu forem obchodování s lidmi, které se na území České republiky vyskytují pouze sporadicky a u forem, u kterých absentuje výkladová praxe 3) koordinace postupu v boji proti těmto „novým“ formám obchodování s lidmi. V neposlední řadě se jedná o 4) posilování spolupráce, a to nejen v rovině mezioborové, ale také na všech úrovních (se zaměřením na posílení roviny regionální).

3. VÝVOJ SITUACE ZA OBDOBÍ LET 2012 – 2015

Tato kapitola poskytuje přehled o vývoji situace a zásadních událostech v období let 2012 až 2015 v oblasti boje proti obchodu s lidmi ve vztahu k České republice. Kapitola se věnuje pouze klíčovým událostem a souhrnnému zhodnocení, detailní informace o vývoji v oblasti boje proti obchodování s lidmi jsou obsaženy v každoročních zprávách o stavu obchodování s lidmi v České republice a částečně také v *příloze č. 1: Tabulková a grafová část*.

- Vývoj v oblasti obchodování s lidmi se ukazuje jako proměnlivý, z čehož vyplývá také obtížnost identifikace dlouhodobých trendů v počtech identifikovaných obětí či pachatelů. Statistické údaje závisí do značné míry na policejní práci při rozkrývání této **latentní** trestné činnosti a také na **proměnlivosti** kriminálního prostředí. Lze konstatovat, že pachatelé často mění svůj modus operandi v návaznosti na soudní rozhodnutí, kdy reagují na povahu zajištěných důkazů i postup Policie ČR (dále také „P ČR“). Tento vývoj převládá především v oblasti pracovního vykořisťování, nicméně lze jej pozorovat také např. u nigerijských skupin organizovaného zločinu působící v oblasti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování.

- Česká republika byla také v období let 2012 – 2015 zemí **zdrojovou, cílovou i transitní**. Občané České republiky byli obchodováni do Velké Británie, Irska, Rakouska, Francie, Spolkové republiky Německo, Dánska, Finska, Nizozemska, Belgie, Polska, Slovinska a na Kypr. Do České republiky byli obchodováni občané ze Slovenska, Chorvatska, Rumunska, Bulharska, Ukrajiny, Ruské federace, Mongolska, Moldavska, Vietnamu a Nigérie. Občané České republiky byli obchodováni také v rámci ČR.
- Jedinými **formami obchodování s lidmi** identifikovanými Policií ČR zůstává obchodování s lidmi za účelem sexuálního² a pracovního³ vykořisťování.
- Výrazný posun oproti předchozímu období lze identifikovat v oblasti **pracovního vykořisťování**, kdy ve sledovaném období bylo pravomocně odsouzeno již pět případů obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování. Případy **sexuálního vykořisťování** mají ve statistikách orgánů činných v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“) tradičně vyšší zastoupení, což se potvrdilo také ve sledovaném období let 2012 - 2015. U obou v ČR registrovaných forem je i nadále zcela zásadní spolupráce oběti s OČTŘ.
- **P ČR bylo identifikováno** v letech 2012 – 2015 celkem **226 obětí obchodování s lidmi**, přičemž 28 obětí bylo identifikováno za účelem pracovního vykořisťování a 198 za účelem sexuálního vykořisťování. Z celkového počtu se jednalo ve **121 případech o oběti mladší 18 let**⁴. Počet identifikovaných obětí P ČR dosáhl nejvyššího počtu v roce 2014, kdy bylo identifikováno 67 obětí obchodování s lidmi a naopak nejnižší počet obětí byl zaznamenán v roce 2015, kdy bylo P ČR identifikováno 50 obětí obchodování s lidmi. Z celkového počtu se u 87 obětí jednalo o muže a ve 100 případech o ženy⁵.
- V případech **obětí mladších 18 let** se jednalo především o organizování prostituce a výrobu pornografických materiálů. Při hodnocení statistických dat je důležité přihlídnout k nastavení skutkové podstaty obchodování s lidmi v §168 (1), zákona č. 40/2009, trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), která s cílem vyšší ochrany dětem neobsahuje prostředek donucení užitý pachatelem. V praxi je tedy možné pozorovat případy kuplířství na osobách mladších 18 let, přičemž jsou dle zákonného ustanovení tyto případy kvalifikovány jako obchodování s lidmi. Toto nastavení je zcela v souladu s mezinárodními standardy a reaguje na

² Pod pojmem „obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování“ rozumíme trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 odst. 1 nebo 2 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb. (dále jen „TZ“); popř. dle § 232a odst. 1 nebo 2 písm. a) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „STZ“), kdy je obchodovanou osobou užito „k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla“ popř. „k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního obtěžování nebo zneužívání“. Tento termín je v textu zaveden pro zjednodušení.

³ Pod pojmem „obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování“ rozumíme trestný čin obchodování s lidmi dle § 168 odst. 1 nebo 2 písm. e) TZ popř. § 232a odst. 1 nebo 2 písm. c) STZ, kdy je obchodovanou osobou užito „k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování“.

⁴ V 64 případech se jednalo o oběti ve věku 0 – 14 let a v 57 případech o oběti ve věku 15 – 17 let.

⁵ U 39 obětí nelze z policejních statistik určit pohlaví obětí.

skutečnost, že osoby mladší 18 let jsou více zranitelné a zároveň zpravidla více závislé na pachatelích a poskytuje jim tak vyšší úroveň ochrany.

- Za uplynulé období bylo **P ČR zjištěno celkem 80 případů** obchodování s lidmi, přičemž počet **stíhaných osob P ČR dosáhl 75**. Počet zjištěných případů se zpravidla pohybuje okolo 20 ročně, přičemž nejvíce případů bylo identifikováno v roce 2012 (24). Rozsah případů ve vztahu k počtu identifikovaných obětí P ČR závisí také na skutečnosti, zda jsou pravděpodobné oběti identifikovány individuálně nebo ve skupině, přičemž dlouhodobě převažuje počet identifikovaných osob ve skupinách.
- Počet **pravomocně odsouzených pachatelů** byl nejnižší v roce 2014, kdy bylo odsouzeno 6 pachatelů TČ obchodování s lidmi, a naopak nejvyššího počtu dosáhl v letech 2013 a 2015 s 19 odsouzenými pachateli. Celkově bylo v letech 2012 – 2015 pravomocně odsouzeno 55 pachatelů, z čehož většinu - v počtu 40 - tvořili muži.
- **Modus operandi** užívaný pachateli se ve vztahu k užívání násilí jako formy donucení ve sledovaném období celkově výrazně nezměnil. Lze pozorovat především užívání subtilních forem donucení a psychologický nátlak. Pachatelé ke kontrole obětí užívají zejména jejich závislosti a tísně. Násilné projevy, které měly sloužit jako prostředek k dosažení požadavků pachatelů nebo poslušnosti obětí, zůstaly okrajovou záležitostí, a to jak v případech sexuálního vykořisťování, tak v rámci vykořisťování pracovního.
- Lze konstatovat, že způsoby páchaní trestné činnosti obchodování s lidmi v oblasti **sexuálního vykořisťování** se ve střednědobém horizontu výrazně nemění. Vedle subtilních forem donucení jsou stále evidovány případy, kdy pachatelé využívali vyhrožování, fyzického napadání jako způsobu donucení. Oběti byly také nuceny užívat omamné a psychotropní látky, čímž byla pachateli zajištěna jejich poslušnost. Také platí, že se tato trestná činnost týká velmi často osob pocházejících ze sociálně znevýhodňujícího prostředí, a to jak na straně obětí, tak pachatelů.
- Z geografického hlediska je **výskyt sexuálního vykořisťování** blízký oblastem, kde se daří i prostituci dobrovolné. Významné jsou tedy příhraniční regiony s Německem a Rakouskem, dále pak hlavní město Praha. V příhraničních oblastech Jihočeského kraje, v nichž byla zjevná pouliční prostituce, zejména oblast Dolního Dvořiště, Kaplic, Českých Velenic a Strážného, byl zaznamenán přesun dívek z ulic do nočních klubů, kde je provozována prostituce, přičemž počet otevřených nočních klubů meziročně (2014/2015) vrostl přibližně o 20 %. Z kriminálního hlediska se jednalo o projevy organizovaných skupin osob, původem zejména ze sociálně vyloučených lokalit, s nimiž úzce souvisel i obchod s omamnými a psychotropními látkami, s jejichž pomocí docházelo v řadě případů k vyvolání stavu závislosti.
- V případech obchodování s lidmi za účelem užití k **nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování**, bylo typickým způsobem páchaní této závažné kriminality zlákáni oběti pod záminkou práce s dobrým výdělkem, přičemž tito lidé byli sjednávání k pracovnímu uplatnění v ČR prostřednictvím nabídky konkrétních pracovních míst ve svých domovských státech. Tuto činnost prováděly organizované skupiny, které vystupovaly jako legální agentury práce, případně právnické osoby,

mající povolení ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí ke zprostředkování práce. Prováděná šetření P ČR potvrdila, že po příjezdu oběti vykonávaly podřadnou práci, většinou fyzicky náročnou, za minimální nebo žádný plat. Byla vytvářena závislost na zaměstnavateli nebo pracovní agentuře nevyplácením celé mzdy (tzv. „dluhová závislost“), strachem ze ztráty zaměstnání, docházelo ke zneužití celkově nevýhodného postavení zahraničních dělníků spočívajícího v jazykové bariéře, neznalosti právního prostředí a nedostatku finančních prostředků, tedy ke zneužívání tzv. „zranitelného postavení“ obětí obchodování s lidmi.

- Od roku 2012 do roku 2015 vstoupilo do **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi Ministerstva vnitra ČR** (dále jen „Program“)⁶ celkem 71 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi. V tomto období bylo do Programu zařazeno nejvíce občanů z Rumunska, ČR a Slovenska. Počet zařazených obětí do Programu byl nejvyšší v roce 2014, kdy se jednalo o 43 osob a naopak nejnižší počet osob byl zařazen v roce 2012, kdy se jednalo o 1 pravděpodobnou oběť. Také v Programu lze pozorovat proměnlivý vývoj počtu zařazených obětí. Vývoj v této oblasti, a to i z pohledu početního zastoupení forem vykořisťování, závisí zpravidla na policejní práci, aktivitách NNO a také na zájmu identifikovaných obětí do tohoto programu vstoupit. Počty identifikovaných pravděpodobných obětí i jejich státní příslušnost navíc souvisí zejména s aktivitami pachatelů a jejich zaměřením. *Vývoj počtu pravděpodobných obětí rozdělených dle pohlaví viz Tabulková a grafová část.*
- Od roku 2012 je **financování Programu** (oproti předchozímu nastavení v podobě dotačního režimu) realizováno na základě zadávacího řízení v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.
- V roce 2012 nabyt účinnosti Zákon č. 418/2011 Sb., **o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim**, ve znění pozdějších předpisů, na jehož základě je možno postihovat i případy obchodování s lidmi organizované právnickou osobou.
- Evropská komise přijala v roce 2012 koncepční dokument **Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016**. Dokument popisuje prioritní oblasti pro období let 2012-2016, přičemž cílem této strategie je nastavit jednotný rámec pro stávající a plánované iniciativy, určit priority a doplnit tak směrnici 2011/36/EU.
- V roce 2013 nabyt účinnosti zákon č. 45/2013 Sb. o **obětech trestných činů**, ve znění pozdějších předpisů, jenž definuje oběti obchodování s lidmi, oběti mladší 18 let, hendikepované osoby a oběti trestného činu v sexuální oblasti nebo trestného činu zahrnujícího násilí nebo pohrůžku násilí, jestliže je zde zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy, jako **oběti zvláště zranitelné**⁷.

⁶ Více k systému pomoci obětem obchodování s lidmi viz <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-pomoc-obetem.aspx>.

⁷ Kromě práv, která připisuje zákon všem obětem trestných činů, mají zvlášť zranitelné oběti určitá speciální práva, a to právo na bezplatnou odbornou pomoc, právo na zabránění kontaktu s pachatelem, právo na ochranu při výslechu nebo podání vysvětlení, právo na zastupování zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu.

- Nejvyšší soud dospěl v březnu 2014 k závěru (usnesení sp.zn. 7 Tdo 1261/2013), že pojem **nucené práce** nemusí vyplývat pouze z veřejnoprávních vztahů (donucení administrativní povahy), tak jak dříve judikoval Ústavní soud (nález sp. zn. Pl.ÚS 37/1993), ale též ze vztahů soukromoprávních. Usnesení Nejvyššího soudu má zásadní vliv i na výklad pojmu **praktik podobných otroctví**, které jsou na základě transpozice Směrnice EP a Rady 2011/36/EU a ratifikace tzv. Palermského protokolu OSN součástí pojmu **jiné formy vykořisťování**, který je dále obsažen v § 168 TZ. Jiné formy vykořisťování, resp. tedy **praktiky podobné otroctví** byly OČTŘ často vnímány velice restriktivně, a to jako vykořisťující praktiky, které jsou svou závažností postaveny na roveň nuceným pracím. Oběť tedy musela být za použití násilí omezena na osobní svobodě - fyzické bránění v osobním pohybu, prvky vydírání. Rozdíl oproti pojmu nucené práce spočíval pouze v tom, že praktiky podobné otroctví (jiné formy vykořisťování) vyplývaly ze soukromoprávních vztahů. Nebyla tedy plně zohledňována skutečnost, že pachatelé využívají též subtilních (nenásilných) forem donucení. Usnesení Nejvyššího soudu má tedy pozitivní vliv na policejní a justiční praxi.
- V roce 2014 nabyla účinnosti **novela trestního zákoníku**, která upravuje ustanovení obchodování s lidmi v § 168 TZ, a která přinesla nejen rozšířenější pojetí tohoto trestného činu, ale zajistila také soulad právní úpravy s mezinárodními i evropskými dokumenty k této problematice. Touto novelou byla odstraněna nutnost prokazovat tzv. trojstranný vztah v případech obchodování s lidmi ve formě pracovního vykořisťování, jelikož byla z návěští skutkové podstaty odstraněna formulace „aby bylo jiným užito“ a nahrazena formulací „aby bylo užito“.
- V roce 2014 Česká republika **ratifikovala Protokol** o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu.
- V roce 2014 byl zaznamenán nárůst počtu obětí původem z ČR obchodovaných do Velké Británie, zároveň byl P ČR referován výskyt nových forem obchodování s lidmi spočívající v podezření na nucené sňatky občanek ČR v tamní Pákistánské komunitě. Dále bylo P ČR upozorněno na obtížnost navazování komunikačních kanálů při předávání případů do VB. V návaznosti na tyto skutečnosti byla v Praze v březnu roku 2015 uspořádána **Česko-britská konference na téma obchodování s lidmi**, které se zúčastnily orgány činné v trestním řízení i neziskové organizace z obou zemí.
- ČR přistoupila k **Protokolu z roku 2014 k Úmluvě Mezinárodní organizace práce č. 29 o nucené práci**, který se dotýká mj. problematiky prevence před nucenou prací a ochrany obětí z hlediska jejich práv zejména při trestně-právním řízení i nároků na sociální rehabilitaci a pomoc⁸.
- V roce 2015 byla Policejním prezidiem ve spolupráci s Ministerstvem vnitra připravena změna statistického systému (ESSK), kdy od 1. 1. 2016 bude statisticky

⁸ Návrh na ratifikaci je k datu 31. 3. 2016 ve fázi projednávání v Parlamentu (SenT 118/15; SněmT 563/15).

zpracovávána **státní příslušnost také ve vztahu k obětem trestných činů**. Před touto změnou byla státní příslušnost sledována především z dat Programu a také ze souhrnných informací od P ČR, které však postrádaly údaje o počtu identifikovaných obětí z daných zemí, což bylo dáno právě absencí položky o státní příslušnosti oběti v policejním statistickém systému.

- V roce 2015 byla Českou republikou podepsána **Úmluva Rady Evropy proti obchodování s lidskými orgány**⁹. Předložení Úmluvy po jejím podpisu předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedovi Senátu České republiky k vyslovení souhlasu Parlamentu České republiky s její ratifikací lze očekávat v říjnu roku 2016 v návaznosti na novelizaci zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.
- V prosinci roku 2015 byl vydán **nález Ústavního soudu II ÚS 3626/13**, který se vyjadřuje k postupu P ČR a státního zastupitelství (dále jen „SZ“) **v kauze „Stromkaři“** z let 2009 – 2010, tedy ve věci rozsáhlého pracovního vykořisťování zahraničních občanů v českých lesích. Ústavní soud zrušil usnesení policejního orgánu (OŘ Praha I) a SZ o odložení věci a označil postup OČTŘ za nekomplexní a nedůsledný. Případ je tedy znovu otevřen k prověřování a vyšetřování¹⁰.

4. PRIORITY A NÁVRHY OPATŘENÍ

Sekce priority a návrhy opatření se věnuje zhodnocení situace v identifikovaných prioritních oblastech, stejně jako u čtyř klíčových nástrojů pro nadcházející období let 2016 – 2019. Jednotlivé kapitoly budou dále uvádět také příklady dobré praxe a cíle, ze kterých budou v závěrečné části vyvozeny konkrétní úkoly. Detailní popis všech aktivit uskutečněných za sledované období je možné sledovat v každoročních zprávách o stavu obchodování s lidmi v České republice, tudíž jejich detailní popis nebude předmětem tohoto dokumentu.

4.1. *Boj proti pracovnímu vykořisťování a postih pachatelů*

Pracovní vykořisťování je mezinárodními organizacemi označováno jako jedna z nejproblematičtějších forem obchodování s lidmi, a to zejména z pohledu jeho postižitelnosti a míře latence. Z těchto důvodů a z důvodu nárůstu případů a podezření na tuto formu obchodování s lidmi, a to jak v rámci ČR, tak i v rámci EU, byl boj proti pracovnímu vykořisťování a postih jeho pachatelů zvolen jako priorita pro nadcházející období. Přes prioritizaci této formy vykořisťování, však nebudou ani v následujícím období opomíjena opatření v boji proti sexuálnímu vykořisťování a dalším formám obchodování s lidmi.

⁹ Při podpisu byla učiněna výhrada podle čl. 30 odst. 2, Česká republika si vyhrazuje právo aplikovat článek 5 Úmluvy v případě orgánů odebraných z těla zemřelého pouze na jednání, kterého se pachatel dopustí v úmyslu obohatit sebe nebo jiného.

¹⁰ 3. 2. 2016 byl vydán další nález Ústavního soudu ve věci případu Stromkaři (nález II ÚS 3436/14), který ruší usnesení OŘ Praha IV.

Pracovní vykořisťování je úzce propojeno s ekonomickými rozdíly regionů a poptávce po levné pracovní síle, a to jak celosvětově, tak vnitrostátně. V tomto kontextu lze navíc očekávat, že i s ohledem na narůstající počet osob migrujících na území Evropské unie, bude tento trend i nadále pokračovat. Boj proti pracovnímu vykořisťování tedy vyžaduje zapojení orgánů činných v trestním řízení ve spolupráci s dalšími orgány státní správy v rámci multidisciplinárního přístupu.

Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že v případech pracovního vykořisťování je důležitá operativní technika, ale také součinnost aktérů inspekce práce, finanční správy či místních samospráv a také součinnost důvěryhodných svědků a zajištění potřebných důkazů. Nejvyšší státní zastupitelství navíc dlouhodobě poukazuje na obtížnost prokazatelnosti vědomosti obchodovaných osob o budoucích podmínkách své existence v místě určení. Na druhou stranu určitý posun lze vnímat v poměru nepodmíněně odsouzených vůči podmíněně odsouzeným, kdy soudy stále častěji přistupují k uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody.

V rámci Programu podpory a ochrany obětem obchodování s lidmi je ve střednědobém horizontu možné sledovat nárůst počtu případů pracovního vykořisťování, a to zejména v případě občanů Rumunska. V roce 2014 dosáhl tento vývoj vrcholu, kdy 100 % zařazených osob do Programu vstoupilo právě v návaznosti na podezření na pracovní vykořisťování.

Ve sledovaném období došlo k průlomům v oblasti pravomocných odsuzujících rozsudků, kdy oproti předchozímu období, kdy žádný případ pracovního vykořisťování odsouzen nebyl, bylo v období let 2012 – 2015 v pěti případech pravomocně rozhodnuto o vině pachatelů. Posun lze zaznamenat také díky publikaci „Obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování v teorii a praxi“, která byla vydána v rámci projektu Odhalování obchodování s lidmi za účelem nucené práce. Kniha obsahuje analýzu evropských rozsudků v případech pracovního vykořisťování a poskytuje tak v České republice jedinečný přehled o evropské výkladové praxi této trestné činnosti.

Rozhodovací praxe soudů v případech pracovního vykořisťování je srovnatelná s vývojem v ostatních členských státech EU. Velice obtížně prokazatelné jsou také případy, ve kterých vůči poškozené osobě pachatelé neužívají násilí. P ČR se mnohdy ocitá v důkazní nouzi, jež vyplývá i z neochoty vykořisťovaných pracovníků spolupracovat se státními orgány. Nedostatky v této oblasti zmiňovali také inspektoři práce, a to zejména ve vztahu ke svým možnostem řádně prokázat nedodržování pracovních právních předpisů (např. porušování předpisů u dohody o provedení práce (dále také „DPP“). Problematická je z tohoto důvodu následně i spolupráce s P ČR, kdy kontrolní protokoly mohou být OČTŘ využívány jako důkazní materiál. Nelze-li však prokázat vztah zaměstnance vůči jeho zaměstnavateli, znemožňuje to P ČR prokazovat např. aspekt dlouhodobosti vykořisťování.

Problematickou zůstává samotná definice pracovního vykořisťování, a to nejen výklad konkrétního ustanovení „jiné formy vykořisťování“ ale také samotné odlišení porušování pracovních právních předpisů a pracovního vykořisťování kvalifikující se do skutkové podstaty obchodování s lidmi. Tyto informace byly opakovaně potvrzovány také v rámci platformy Národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů (dále také NREM“) při Evropské komisi, kde řada členských států upozorňovala na problematiku výkladu pojmů obsažených v definici obchodování s lidmi.

V návaznosti na tzv. sankční směrnici 2009/52/ES byl do trestního zákoníku pod skutkovou podstatu trestného činu neoprávněného zaměstnávání cizinců (§ 342 TZ) zaveden nový pojem „zvláště vykořisťující pracovní podmínky“. Tento trestný čin se však váže pouze na případy neoprávněně zaměstnaných či neoprávněně pobývajících cizinců. V policejních statistikách se tento čin vyskytuje ojediněle a využívání tohoto ustanovení orgány činnými v trestním řízení se obecně jeví jako sporadické. V tomto kontextu je tedy vhodné provést analýzu, v jakém rozsahu byla sankční směrnice transponována do právního řádu a také analyzovat případné možnosti revize tohoto ustanovení.

Příklad dobré praxe: kulaté stoly na téma Možnosti efektivnější spolupráce OIP a PČR v boji proti pracovnímu vykořisťování

Projekt byl realizován ve formě „kulatých stolů“, tedy ve formátu aktivně podporující diskuzi. MV v rámci projektu spolupracovalo s Útvarem pro odhalování organizovaného zločinu ÚSKPV (dále jen „ÚOOZ!“) i s neziskovou organizací La Strada, o.p.s., jejíž zástupci informovali účastníky kulatých stolů o své činnosti a službách, které obětem obchodování s lidmi poskytují. Zástupci NNO La Strada také na místě předali k využití oblastním inspektorátům práce (dále jen „OIP“) informační letáky, které využívají v rámci své terénní práce.

Zástupci MV a partnerských subjektů v období od března do října 2015 navštívili všech 8 OIP, kdy lze říci, že zejména ze strany inspektorů práce byl tento projekt vnímán velmi pozitivně, a to i díky tomu, že měli příležitost zástupce MV a Policie ČR seznámit s aktuálními trendy v oblasti porušování pracovně-právních předpisů. Kulatých stolů se zúčastnilo celkem 140 inspektorů oblastních inspektorátů práce.

Ačkoli nejsou dostupná konkrétní statistická data o množství předaných podnětů OIP Policii ČR, lze pozorovat posílení vzájemných vazeb v jednotlivých regionech, kde dochází k úzké spolupráci mezi těmito subjekty a navýšen byl i počet součinnostních akcí. Kulaté stoly navíc významně přispěly k posílení monitoringu o vývoji v daných regionech a ustanovily komunikační kanály mezi P ČR, MV, OIP i NNO.

Prioritní cíle v oblasti boje proti pracovnímu vykořisťování

- analyzovat nedostatky obsažené v pracovně právních a trestně právních předpisech včetně možností legislativních změn těchto předpisů
- zprostředkování příkladů dobré praxe ze zahraničí a vydání doporučeného postupu v případech obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování orgánům činným v trestním řízení s ohledem na aktuální vývoj v této oblasti

4.2. Boj proti obchodování s dětmi¹¹

Oběti mladší 18 let ve sledovaném období tvořily více než polovinu počtu P ČR identifikovaných obětí. Z celkových 226 obětí identifikovaných P ČR se ve 121 případech jednalo o oběti mladší 18 let¹². Je třeba zdůraznit, že oběti mladší 18 let spadají dle dikce zákona o obětech trestných činů hned do dvou kategorií zvláště zranitelných obětí.

¹¹ Kapitola se bude věnovat především TČ dle §168 (1) TZ obchodování s lidmi, s přihlédnutím k vývoji TČ dle §169 TZ svěřeni dítěte do moci jiného (dříve STZ §216a obchodování s dětmi).

¹² V 64 případech se jednalo o oběti ve věku 0 – 14 let a v 57 případech o oběti ve věku 15 – 17 let.

Současný systém pomoci nezletilým obětem OSL je specializovaný, a to tak aby odpovídal specifickým potřebám osob mladších 18 let a jejich vyšší zranitelnosti. Z tohoto důvodu pomoc a ochrana nezletilým obětem spadá na rozdíl od Programu MV do gesce MŠMT, které v konkrétních případech v této oblasti úzce spolupracuje jak s Ministerstvem práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“), tak s P ČR. Zejména z důvodu vysokého zastoupení těchto obětí v policejních statistikách byl při přípravě Národní strategie 2016 – 2019 kladen zvláštní důraz na monitoring situace a navržení opatření v této oblasti. Z těchto důvodů se tedy Národní strategie 2016 – 2019 ve svých úkolech bude na rozdíl od Národní strategie předešlé, zaměřovat také na problematiku obchodování s dětmi¹³.

V případech obchodování s osobami mladšími 18 let se jedná z pohledu policejních statistik prakticky pouze o formu sexuálního vykořisťování, spočívající zpravidla v nucené prostituci či výrobě pornografických materiálů. Vyskytují se však také podezření na další formy obchodování s dětmi, a to především na nucené žebření či krádeže. V těchto případech se jedná o hlášení zejména ze strany zařízení pracujících s nezletilými bez doprovodu, které však P ČR nebyly prozatím v žádném případě potvrzeny. Tato hlášení se pohybují v počtech okolo deseti případů za daný rok¹⁴. Podezření se v uplynulém období objevila u nezletilých osob původem z Bulharska, Chorvatska, Rumunska, Ázerbájdžánu, Bosny a Hercegoviny, USA a Nigérie. V tomto kontextu je důležité těmto skutečnostem věnovat náležitou pozornost a činit taková opatření, která by znemožňovala zneužívání zranitelné pozice nezletilých bez doprovodu. S migrační vlnou, která kulminovala v roce 2015, bylo navíc možné pozorovat také významný nárůst počtu nezletilých bez doprovodu umístěných v Zařízení pro děti - cizince (dále také „ZDC“). Celkem bylo v roce 2015 do tohoto zařízení umístěno 132 nezletilých bez doprovodu, původem zejména z Afghánistánu (71) a Sýrie (39). 106 nezletilých ukončilo pobyt v tomto zařízení útekem. Česká republika ve vztahu k nezletilým bez doprovodu dlouhodobě plní roli především tranzitní země, což má souvislost také s vysokou mírou ukončení pobytu touto formou. Útek nezletilého, stejně jako případy, kdy je dítě navraceno do původní rodiny, má za důsledek ztrátu informací o pohybu dítěte i jeho aktivitách.

V kontextu řešení jednotlivých případů podezření na OSL aktéři zapojení do systému pomoci obětem obchodování s lidmi mladším 18 let dále upozorňují na potřebu zlepšení koordinace činností jednotlivých státních orgánů tak, aby byl zajištěn co nejhladší průběh vyšetřování, stejně tak jako je důležité načasování a harmonizace jednotlivých kroků. Takový postup je klíčový zejména vzhledem ke zranitelnosti osob mladších 18 let s cílem zabránění jejich další viktimizace, například z důvodu poskytování opakované výpovědi. V tomto ohledu již existují dokumenty obsahující doporučený postup orgánů státní správy, nicméně tyto dokumenty jsou již zastaralé a je vhodné je aktualizovat s ohledem na aktuální trendy. Jako další problematický aspekt pomoci nezletilým obětem obchodování s lidmi bylo identifikováno nejasné právní prostředí v oblasti repatriací, a to především z pohledu přeshraniční spolupráce. Nejasnosti se ukazují v příslušnosti rozhodnutí i v otázce financování navracených osob, což znesnadňuje také nejednoznačné zákonné ukotvení.

¹³ Úkoly byly formulovány s respektem k platnému strategickému materiálu Národní strategie prevence násilí na dětech v České republice na období 2008 – 2018.

¹⁴ Statistiky z hlediska formy vykořisťování viz příloha č. 1.

Příklad dobré praxe: spolupráce Zařízení pro děti cizince a PČR

Za velice efektivní a pro-klientsky nastavený systém lze považovat spolupráci Zařízení pro děti-cizince s P ČR. Systém předávání informací mezi těmito subjekty je nastaven tak, aby se informace podporující odhalení organizovaného zločinu dostaly včas ke kompetentnímu pracovníkovi ZDC, který je navíc zpravidla informován s dostatečným předstihem o nutnosti výsledku klienta a adekvátně jej na to připravuje. Odborný pracovník zařízení následně klienta doprovází k výsledku a může tak poskytnout okamžitou odbornou intervenci. ZDC také požaduje od P ČR zpětnou vazbu, tak aby bylo možné klienta ochránit před riziky plynoucími z případných kontaktů s nežádoucími osobami. V rámci řešení konkrétních případů jsou dále organizovány případové konference. Dle potřeby se jich účastní odborní pracovníci participující na práci s klientem, a to přímo ze ZDC či také z dalších odborných pracovišť, kterými klient prošel. Vždy je také přizvána pracovnice OSPOD, která je určena opatrovníkem klienta.

Tento přístup se ukazuje jako velice efektivní nástroj pro koordinaci zainteresovaných aktérů a vzhledem k jeho pro-klientskému nastavení předchází sekundární viktimizaci nezletilého. Pro-klientský přístup bude pro jeho výsledky reflektován také ve vydávaných a aktualizovaných manuálech ve vztahu k obětem v nadcházejícím období.

Prioritní cíle v oblasti boje proti obchodování s dětmi

- revize klíčových dokumentů věnujících se spolupráci a postupům orgánů veřejné správy v oblasti obchodování s dětmi a repatriacím nezletilých bez doprovodu - jejich případná aktualizace a doplnění

5. KLÍČOVÉ NÁSTROJE PRO DOSAŽENÍ IDENTIFIKOVANÝCH PRIORIT

5.1. Posilování identifikace obětí obchodování s lidmi

Klíčovým aspektem boje proti obchodování s lidmi tvoří pomoc a ochrana poskytovaná obětem obchodování s lidmi, jakožto i motivace obětí ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, a to mimo jiné z důvodu klíčového postavení svědecké výpovědi v rámci trestního řízení. V zákoně o obětech trestných činů jsou oběti obchodování s lidmi navíc identifikovány jako zvláště zranitelná skupina, z čehož vyplývají i zásady citlivého přístupu k těmto obětem s cílem předejít jejich další viktimizaci.

Identifikace obětí je také rozhodujícím aspektem pro poskytnutí adekvátní pomoci. Ministerstvo práce a sociálních věcí registruje celkem 101 sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou oběti obchodování s lidmi¹⁵. Nad rámec těchto sociálních služeb MV disponuje podpůrným Programem podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi, který funguje již od roku 2003 a který se ukazuje jako jeden z neefektivnějších nástrojů pomoci obětem obchodování s lidmi. Do tohoto Programu bylo od roku 2003 zařazeno již 190 obětí. V rámci dobrovolných návratů bylo od roku 2003 navíc realizováno 94 návratů, z toho 22 zpět do České republiky. Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi poskytuje také cenné informace o zemích původu pravděpodobných obětí, a to zejména v situaci, kdy ve

¹⁵ Tento počet je platný k roku 2015.

sledovaném období nebyla policejním statistickým systémem evidována státní příslušnost identifikovaných obětí¹⁶. Z pohledu zemí původu pravděpodobných obětí zařazených do Programu lze ve střednědobém horizontu pozorovat pokles obětí původem z tzv. třetích zemí a naopak nárůst obětí původem ze států Evropské unie. Tento vývoj má mimo jiné souvislost s administrativními překážkami pobytu u občanů z tzv. třetích zemí a také se tak děje v souvislosti s přístupem nových států do EU, které jsou výrazně ekonomicky slabší. Ze strany neziskových organizací je dlouhodobě poukazováno na skutečnost, že nastavení Programu je výhodné spíše pro občany tzv. třetí zemí, než pro euroobčany. Toto vyplývá také z výstupů projektu Optimalizace mezioborové spolupráce v oblasti ochrany obchodovaných osob a prevence¹⁷, který proběhl v roce 2015 s přesahem do roku 2016 a v rámci nějž byla zpracována Analýza interdisciplinárního přístupu k prevenci obchodování s lidmi, která se zaměřovala na zhodnocení situace v preventivních aktivitách a identifikovala problematické aspekty spolupráce jednotlivých aktérů v pomoci obětem obchodování s lidmi. Přes výše uvedené je třeba zdůraznit, že systém poskytování pomoci a ochrany v rámci Programu je v evropském prostoru unikátní, Česká republika disponuje systémem pomoci jak občanům třetích zemí, tak euroobčanům. Nelze tedy hovořit o systému, který by pro pomoc těmto občanům nebyl nastaven, či pro ně byl v jakémkoli aspektu diskriminující. Vzhledem k vývoji v oblasti zemí původu pravděpodobných obětí vstupujících do Programu je nicméně vhodné vzít tuto skutečnost v potaz a zefektivnit Program v reakci na měnící se potřeby klientely a trendy v oblasti obchodování s lidmi a zároveň tak navázat na předešlou Národní strategii 2012 – 2015, která si kladla za cíl provést komplexní analýzu tohoto nástroje. Vzhledem k vyvíjejícímu se nastavení Programu a jeho služeb je navíc důležité pravidelně aktualizovat povědomí o tomto institutu a šířit informace o jeho existenci mezi zástupce organizací a institucí, které se mohou s potenciálními oběťmi v rámci výkonu své působnosti setkat.

Pro včasnou identifikaci obětí obchodování s lidmi je klíčové také posilování kompetencí odborníků v tzv. první linii, kteří se s potenciálními oběťmi obchodování s lidmi mohou setkávat v rámci své pracovní činnosti. V tomto ohledu byla ve sledovaném období zrealizována řada školení, seminářů a dalších vzdělávacích akcí. Rozšiřovala se specializovaná školení pro příslušníky P ČR, a to jak pro policisty vyjíždějící na zahraniční mise, tak pro příslušníky Služby cizinecké policie v rámci kurzu odstartovaném v roce 2014 ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Holešově „SCP – boj proti obchodování s lidmi“, kterého se účastnili také pracovníci Správy uprchlických zařízení (dále také „SUZ“). Dále se posilovaly kompetence oblastních inspektorů práce, a to jak v rovině inspektorů, tak i vedoucích pracovníků. Pokračovala také dlouhodobá spolupráce s MZV při školení konzulárních pracovníků. V reakci na aktuální situaci, zejména tedy v kontextu vývoje situace v oblasti migrace, je dále třeba se v nadcházejícím období více zaměřit zejména na cizince, kteří budou na území České republiky dlouhodobě setrávat, a kteří by se mohli stát zranitelnou skupinou v kontextu obchodování s lidmi, stejně jako na aktéry s nimi pracující. Z tohoto důvodu je vhodné věnovat zvýšenou pozornost zařízením, kde budou tyto osoby pobývat či na zařízení specializující se na integraci cizinců v České republice a navázat s nimi užší spolupráci.

¹⁶ Toto se mění k 1. 1. 2016, kdy budou nově policejní statistiky sledovat také státní příslušnosti obětí trestných činů.

¹⁷ Více k projektu viz <http://www.strada.cz/projekty-a-granty#optimalizace-meziooborove-spoluprace-v-oblasti-ochrany-obchodovanych-osob-a-prevence>.

Z výstupů projektu Optimalizace mezioborové spolupráce v oblasti ochrany obchodovaných osob a prevence dále vyplynulo, že problematickým bodem v identifikaci obchodovaných osob je typicky první kontakt s P ČR, kdy se oběti setkávají zpravidla s policisty vykonávající obchůzkovou službu či dozorčí službu na jednotlivých místních odděleních, kteří neprocházejí specializovaným školením na problematiku obchodování s lidmi a s tematikou obchodování s lidmi se setkávají zpravidla pouze v rámci Základní odborné přípravy (dále jen „ZOP“). V tomto ohledu se Národní strategie 2016 – 2019 zaměří na zhodnocení situace v oblasti policejního vzdělávání v oblasti obchodování s lidmi a jejich případnou revizi.

Příklad dobré praxe: školení konzulárních úředníků MZV

Klíčovou roli v identifikaci obětí původem z České republiky v zahraničí a zajištění návratu pravděpodobných obětí zastávají konzulární úředníci na zastupitelských úřadech (dále také „ZÚ“) ČR v zahraničí. Z tohoto důvodu MV navázalo dlouhodobou spolupráci s MZV, konkrétně s odborem konzulárních koncepcí a metodiky. Konzulární úředníci vyjíždějící na zahraniční mise jsou pravidelně v rámci systému tzv. předvýjezdových školení proškolení pracovníky MV v problematice identifikace potenciálních obětí obchodování s lidmi, systému pomoci a ochrany a také jsou jim předávány kontakty na relevantní instituce a NNO. Úspěšné absolvování předvýjezdového školení a složení závěrečné zkoušky je podmínkou vyslání konzulárního pracovníka k výkonu agendy na zastupitelských úřadech.

Tato praxe se ukazuje jako velice efektivní, jelikož konzulární úředníci v zahraničí zprostředkovávají program dobrovolných návratů i informace o možnostech pomoci, zároveň tyto případy reportují P ČR i MV. Ročně je proškoleno okolo 70 konzulárních úředníků, a to jak v rámci pravidelných školení, tak i v rámci ad hoc individuálních školení. Jelikož zájem MV i MZV s ohledem na osvědčenou praxi pokračuje, budou tyto instituce do budoucna tyto aktivity posilovat.

Prioritní cíle v oblasti identifikace obětí obchodování s lidmi

- posilování kompetencí státních institucí k identifikaci obětí obchodování s lidmi v rámci migrační vlny
- zefektivnění prvotní identifikace potenciálních obětí relevantními aktéry
- šíření povědomí o možnostech pomoci obětem a předávání informací zranitelným skupinám i orgánům činným v trestním řízení

5.2. Koordinace boje proti novým formám¹⁸ obchodování s lidmi

Jak již bylo uvedeno, pro trestný čin obchodování s lidmi je typická vysoká míra latence a jeho prokazování je velice náročné na zajištění dostatečných důkazů. V případech forem, které nebyly na našem území, či v případě českých občanů v zahraničí identifikovány, se k těmto faktorům přidává zpravidla nedostatek výkladové praxe i judikátů. Také na mezinárodní úrovni panuje v tomto ohledu poměrně málo příkladů dobré praxe ohledně vyšetřování či odsouzených případů. Mezinárodní organizace, stejně tak jednotlivé státy v rámci realizací svých projektů, vydávají nejrůznější druhy materiálů obsahující doporučení a postupy, jak v případech podezření na nové formy obchodování s lidmi reagovat a jak

¹⁸ Nové formy jsou myšleny ve smyslu forem obchodování s lidmi, u kterých neexistuje v kontextu ČR judikatura, a případy se vyskytují pouze v rovině podezření. Jedná se především o obchodování s lidmi za účelem nucené kriminality a nucených sňatků, stejně tak jako nuceného žebrání.

koordinovat postup státních orgánů. V tomto ohledu se P ČR i konzulární úřady v minulosti nejednou obrátili na MV se žádostí o zprostředkování výkladu či rozhodnutí v případech ze zahraničí, a to zejména v nejednoznačných případech podezření na obchodování s lidmi za účelem nucené kriminality, nucených sňatků či nuceného žebrání, tedy forem, které jsou na území České republiky zaznamenávány zcela výjimečně.

V České republice byly P ČR identifikovány pouze případy obchodování s lidmi ve formách sexuálního a pracovního vykořisťování, stejně tak odsouzené případy se pohybují pouze v těchto rovinách. Ačkoli další formy nebyly orgány činnými v trestním řízení prozatím nikdy identifikovány, existují určité signály, a to jak od Zařízení pro děti – cizince, tak od neziskových organizací, že se i tyto formy – zejména nucená kriminalita či nucené žebrání – na území České republiky mohou objevovat. P ČR dále uvádí poznatky z vedených trestních řízení, stejně jako i ze zájmového prostředí, o nových způsobech jednání, u nichž se problematikou jeví především výklad termínu „jiné formy vykořisťování“. V průběhu let 2014 a 2015 bylo operativně pátrací činností ÚOOZ a následně mezinárodní policejní spoluprací potvrzeno, že na území České republiky došlo k nárůstu případů, kdy jsou ženy ze sociálně vyloučených lokalit, zpravidla s nízkým dosaženým vzděláním, cíleně vyhledávány pro tzv. „zajišťování účelových - podvodných sňatků“. Z vyhodnocení zjištěných skutečností vyplývá, že zejména na území Velké Británie a Irska docházelo k organizování a zadávání poptávky osob třetích zemí po zjednání a dopravě osob za účelem vykořisťování, a v přípravě napomáhání k nelegální migraci formou zařizování podvodných sňatků mezi občany členských států EU a občany států, jež nejsou členy EU. Na tomto jednání se podíleli rovněž státní příslušníci ČR žijící v daných státech. Zprostředkovali „poptávku“ dalším osobám na území ČR, následně docházelo k aktivnímu vyhledávání potenciálních obětí, které splňovaly konkrétní požadavky ve smyslu věku, pohlaví, rodinných poměrů, apod. Mezi komunity, z nichž byla směřována „poptávka“ po ženách z ČR, patřili zejména státní příslušníci Bangladéše a Pákistánu.

V této fázi je tedy důležité zprostředkovávat orgánům činným v trestním řízení i dalším aktérům, kteří se při své práci mohou setkávat s oběťmi obchodování s lidmi příklady dobré praxe ze zahraničí, analyzovat rozsudky v této oblasti a následně k těmto formám připravit doporučené postupy.

Příklad dobré praxe: spolupráce s Justiční akademií

Školení profesí, které mohou přicházet do styku s obchodovanými osobami, stejně tak jako školení orgánů činných v trestním řízení, státních zástupců i soudců bylo součástí Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období let 2012 - 2015. V případě státních zástupců a soudců se takto děje primárně skrze Justiční akademii. Právě Justiční akademie a její semináře pořádané na témata spojená s obchodováním s lidmi jsou unikátní platformou pro setkávání soudců, státních zástupců, P ČR, zástupců MV i NNO. V rámci seminářů jsou na základě nových případů popsány postupy jednotlivých složek při stíhání pachatelů, a to jak se zaměřením na sběr důkazů, tak na právní argumentaci. Právě tato platforma tedy bude i do budoucna sloužit k vzájemné diskusi a sdílení aktuálních trendů v oblasti nových forem obchodování s lidmi.

Prioritní cíle v oblasti boje proti novým formám obchodování s lidmi

- poskytování OČTR průběžné analytické a argumentační podpory k novým formám obchodování s lidmi a reagování na aktuální trendy při vzdělávacích aktivitách

5.3. Šíření osvěty o obchodování s lidmi

Ve sledovaném období tvořilo základ preventivních a osvětových aktivit především vzdělávání profesních skupin, které při výkonu své pracovní činnosti mohou přijít do styku s obchodovanými osobami. Prevence byla také cílená na osoby obchodováním ohrožené a také v rámci potenciálně rizikových oblastí, kde MV podporovalo terénní práci neziskových organizací. Terénní práce byly dále speciálně posíleny v roce 2015, kdy docházelo k poklesu identifikovaných obětí v tradičních sektorech, jejich cílem tedy bylo zmonitorovat případný nový výskyt v nezmapovaném prostředí a rozšířit povědomí o problematice obchodování s lidmi a možnostech pomoci obětem mezi širší okruh osob obchodováním s lidmi ohrožených.

V oblasti prevence a zvyšování povědomí o obchodování s lidmi je dlouhodobě klíčové partnerství státního a neziskového sektoru. MV podporuje společně s Programem také preventivní aktivity neziskových organizací, přičemž za uplynulé období podpořilo uvedené aktivity částkou 3 391 005 Kč. Významným zdrojem financí pro služby poskytované neziskovými organizacemi je také MPSV.

Aby byla zajištěna adekvátní reakce odborníků v přední linii, jakož i veřejnosti při jejich kontaktu s obětí obchodování s lidmi či s osobou obchodováním s lidmi ohroženou, je důležité cílit školení a vzdělávací a preventivní aktivity nejen na určitý výsek společnosti, ale také na společnost jako celek. V rámci Analýzy interdisciplinárního přístupu k prevenci obchodování s lidmi bylo poukázáno právě na potřebnost preventivních aktivit s širokým dosahem a na potřebu zvýšit celospolečenské povědomí, tak aby bylo možné docílit stavu, kdy oběti obchodování s lidmi nebudou při svém prvním kontaktu s P ČR či jinými složkami odmítány pro jejich nedůvěryhodnost či z důvodu bagatelizace jejich situace.

Příklad dobré praxe: kampaň organizace La Strada

V roce 2015 MV podpořilo kampaň organizace La Strada k prevenci obchodování s lidmi¹⁹. Cílem bylo zvýšit informovanost o problematice obchodování s lidmi v České republice. Spot s danou tematikou byl primárně šířen po internetu, a to zejména z důvodu, že se jedná o prostor, ve kterém podle posledních trendů, klienti a klientky sexuální služby či pracovní nejčastěji příležitosti vyhledávají. Právě dosah kampaně, která je cílena na širokou veřejnost je klíčovým prvkem této dobré praxe, do budoucna by preventivní kampaně měly kombinovat, jak zaměření na specifické profesní skupiny a zranitelné skupiny obyvatel, tak i na širokou veřejnost.

¹⁹ ¹⁹ Více ke kampani viz <http://www.strada.cz/publikace-odkazy/tiskove-zpravy/303-tz-la-strada-zahajuje-kampan-u-prilezitosti-20-let-sve-existence?lang=cz>.

Prioritní cíle v oblasti šíření osvěty o obchodování s lidmi

- šíření povědomí o obchodování s lidmi mezi relevantními profesními skupinami v tzv. první linii
- zprostředkování preventivních kampaní v oblasti obchodování s lidmi široké veřejnosti

5.4. Posilování multidisciplinární a regionální spolupráce

V oblasti partnerství a multidisciplinární spolupráce lze zhodnotit nastavení jako dlouhodobě funkční. Ministr vnitra je pověřen rolí národního koordinátora boje proti obchodování s lidmi a odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality (dále také „OBPPK“) byl pověřen plněním úkolů z této funkce vyplývajících. Tento odbor plní také funkci Národního zpravodaje vůči Evropské komisi a účastní se platformy Národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů při této instituci. Stejně jako v předchozím období se pravidelně scházela Meziresortní koordinační skupina pro oblast boje proti obchodování s lidmi, platforma Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci (dále jen „Anacen“) i Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců (dále jen „MOPNZC“).

Česká republika také spolupracovala ve sledovaném období s řadou mezinárodních organizací, jako např. OBSE či OSN (konkrétně s Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu). Stejně tak se Česká republika zapojovala do projektů pořádaných členskými státy EU, např.: projektu Boj proti obchodování s lidmi skrze zajištění zdravotnické pomoci belgické organizace Payoke, který si kladl za cíl zpracování tématu centrálních bodů zdravotnické pomoci pro oběti obchodování s lidmi pro EK, či projektu ICMPD pořádaného ve spolupráci s Velkou Británií na téma nadnárodních referenčních mechanismů pomoci obětem a projektu Teamwork: posilování multidisciplinární spolupráce v boji proti obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování, atd.

V rámci České republiky probíhal od roku 2014 do konce roku 2015 projekt Inovacemi k prevenci pracovního vykořisťování občanů EU, jehož garantem bylo MPSV a na němž se podílely také další státní i nestátní instituce. Kampaně, které v rámci projektu vznikly, realizovaly neziskové organizace společně s International organisation on migration (dále také „IOM“). V rámci tohoto projektu došlo mimo jiné ke zmapování situace formou analýzy, která ve svých závěrech uvádí, že Bulhaři na území ČR nedisponují dostatkem informací o právním prostředí v České republice a rizicích spojených s pracovním vykořisťováním. V rámci tohoto projektu vznikl také návrh strategie prevence pracovního vykořisťování, které se vedle identifikace problematických aspektů v této oblasti věnuje také návrhům opatření vyžadující multidisciplinární koordinovaný přístup.

V oblasti interdisciplinární spolupráce lze dlouhodobě pozorovat nedostatky v nastavení spolupráce s aktéry, kteří pracují v sociálně vyloučených lokalitách, či se v nich pohybují. Právě sociálně vyloučené lokality jsou oblastmi, kde je zvýšené riziko obchodování s lidmi. Tyto skutečnosti dlouhodobě potvrzují také poznatky P ČR. V České republice v tomto kontextu v roce 2015 vyšla publikace Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR²⁰, která

²⁰ Plné znění viz:

http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/Analýza_sociálně_vyloučených_lokalit_GAC.pdf.

identifikovala 95 000 až 115 000 osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách, jejichž celkový počet se v porovnání s rokem 2006 téměř zdvojnásobil (z počtu 310 na 606). Přestože tato studie představuje důležitou sondu do těchto oblastí a bezpečnostní situaci v nich, konkrétní zaměření na situaci v oblasti obchodování s lidmi zde absentuje. Jak uvádí také Zpráva o naplňování Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011-2015, v sociálně vyloučených lokalitách i nadále chybí preventivní programy, které by pomáhaly zvyšovat finanční gramotnost či právní povědomí místních obyvatel, a předcházely tak mimo jiné i obchodování s lidmi. Jedním z úkolů Národní strategie 2012 – 2015 byla analýza situace v sociálně vyloučených lokalitách v kontextu obchodování s lidmi. Vzhledem ke zpoždění v rámci jednotlivých kroků v tomto úkolu, byla však v uplynulém období provedena pouze analýza situace bez dalších kroků a implementace zjištění.

Stejně tak lze v kontextu České republiky pozorovat stále nedostatečnou pozornost spolupráci se soukromou sférou. V roce 2013 proběhla v České republice soutěž „Cestuj bez rizik“ ve spolupráci se společností Student agency. Vítězná videa byla umístěna na youtube²¹ a zároveň byla promítána na vybraných zahraničních linkách společnosti. V rámci platformy Národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů je právě téma spolupráce se soukromým sektorem, jakožto významným partnerem pro státy v boji proti obchodování s lidmi, pravidelně otevíráno. V uplynulém období se dále osvědčila spolupráce na regionální úrovni, a to zejména na příkladu projektu „Možnosti efektivnější spolupráce oblastních inspektorátů práce a P ČR v boji proti pracovnímu vykořisťování. Právě znalost místního prostředí aktérů operujících v regionech je klíčovým komponentem monitoringu situace v České republice. Meziřesortní kooperace je navíc často centralizovaná v Praze a regionální partneři k ní mají přístup pouze zprostředkovaně. Je tedy vhodné se také v nadcházejícím období na tyto oblasti zaměřit a dále je rozvíjet.

Příklad dobré praxe: Česko-britská konference na téma obchodování s lidmi

V reakci na narůstající počet českých obětí obchodovaných do Velké Británie a také na situaci, kdy byla P ČR identifikována řada nových trendů, na které bylo potřeba adekvátně a koordinovaně reagovat, byla MV uspořádána Česko – britská konference na téma obchodování s lidmi. Konference reagovala také na problém identifikovaný P ČR, a to na problém v komunikaci s britskými partnery, předávání informací a stejně tak i na potřebu konkrétních kontaktů na straně VB. Konference vznikla ve spolupráci s Velvyslanectvím Spojeného království Velké Británie a Severního Irska v Praze a ÚOOZ a si kladla za cíl posílit vazby mezi českými a britskými policisty a dalšími aktéry zapojenými do stíhání tohoto závažného trestného činu, tedy také pomáhajícími organizacemi, které poskytují podporu a ochranu obětem. Konference byla účastníky hodnocena velice kladně, a to zejména z důvodu jejího formátu a jejího praktického zaměření. V návaznosti na konferenci došlo ke zlepšení situace v konkrétních případech, kde doposud chyběla efektivní komunikace a informace o příslušném orgánu ve VB, jakožto i kontakty navázané během konference jsou P ČR i dalšími státními orgány využívány i nadále.

Prioritní cíle v oblasti posilování multidisciplinární a regionální spolupráce

- navázat spolupráci se subjekty včetně soukromého sektoru pracujícími v sociálně vyloučených lokalitách

²¹ Viz <https://www.youtube.com/watch?v=pYlpVbFC5zE>.

6. ÚKOLY

Základní údaje			
Číslo úkolu	Úkol č. 1		
Název úkolu	<i>Analýza nedostatků pracovně právních a trestně právních předpisů ve vztahu k jejich vlivu na vznik a postih vykořisťujících pracovních podmínek</i>		
Cíl úkolu	<i>Zpracovat analýzu nedostatků ve vybraných pracovně právních předpisech, které mohou podporovat vznik vykořisťujícího pracovního prostředí.</i>		
Popis úkolu	<i>1. Vytvoření seznamu nedostatků pracovně právních předpisů, které podporují vznik vykořisťujících pracovních podmínek s návrhem možných legislativních řešení. Analýza bude mířit zejména na vykořisťující pracovní podmínky, jež lze postihovat nástroji správního práva. Dále se úkol zaměří na diskusi nad možnou novelizací pracovně právních předpisů a jejich podpora. 2. Součástí analýzy bude též dílčí vyjádření k možnostem trestněprávního postihu pracovního vykořisťování ve smyslu trestního zákoníku (ve vztahu k §342 TZ a způsobu a rozsahu implementace sankční směrnice)</i>		
Ad Popis úkolu	<i>Aktivita č. 1</i>	<i>MPSV</i>	<i>termín: 2017</i>
Ad Popis úkolu	<i>Aktivita č. 2</i>	<i>MV</i>	<i>termín: 2017</i>
Odůvodnění vypracování úkolu	<i>Boj proti pracovnímu vykořisťování a postih pachatelů</i>		
Indikátory plnění	<i>Vytvoření pracovní skupiny ve složení MV, MPSV, MS. Zpracování analýzy nedostatků pracovně právních předpisů ve vztahu k jejich vlivu na vytváření a postih vykořisťujících pracovních podmínek. Podpora případných legislativních změn.</i>		
Způsob financování	<i>1. rozpočet MPSV, 2. rozpočet MV</i>		
Subjekty			
Odpovědný subjekt	<i>1. MPSV 2. MV</i>		
Spolupracující subjekty	<i>MS</i>		
Adresát (cílová skupina)	<i>orgány státní správy</i>		
Harmonogram			
Termín zahájení	<i>2016</i>		
Termín dokončení*	<i>2018</i>		
Další informace			
Poznámky			

Základní údaje	
Číslo úkolu	Úkol č. 2
Název úkolu	Vydání aktualizovaného doporučeného postupu MV a výkladu pojmů souvisejících s pracovním vykořisťováním
Cíl úkolu	Zprostředkování výkladové praxe pojmů souvisejících s trestně právním postihem pracovního vykořisťování.
Popis úkolu	MV zpracuje a následně zveřejní výklad a doporučený postup k pojmům souvisejícím s pracovním vykořisťováním, kde zohlední nejen dosavadní výkladovou praxi, ale také zahraniční judikaturu, tento materiál bude zveřejněn na stránkách MV a dále využíván při školicích aktivitách zejména vůči P ČR.
Odůvodnění vypracování úkolu	Boj proti pracovnímu vykořisťování a postih pachatelů
Indikátory plnění	Zpracování doporučeného postupu v případech obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování. Zveřejnění dokumentu na webu MV a intranetu P ČR.
Způsob financování	Rozpočet MV
Subjekty	
Odpovědný subjekt	MV
Spolupracující subjekty	
Adresát (cílová skupina)	orgány státní správy
Harmonogram	
Termín zahájení	2016
Termín dokončení	2017
Další informace	
Poznámky	

Základní údaje	
Číslo úkolu	Úkol č. 3
Název úkolu	Aktualizovat manuál Obchodování s dětmi - doporučení pro postup orgánů veřejné správy
Cíl úkolu	Zajištění koordinovaného postupu v případech obětí obchodování s lidmi mladších 18 let v kontextu vyvíjejících se trendů
Popis úkolu	1. Analýza vývoje trendů v oblasti obchodování s osobami mladšími 18 let. 2. Aktualizace již existujícího materiálu Obchodování s dětmi - doporučení pro postup orgánů veřejné správy z roku 2011.
Ad Popis úkolu	Aktivita č.1 MV 2017
Ad Popis úkolu	Aktivita č. 2 MPSV 2018
Odůvodnění vypracování úkolu	Boj proti obchodování s dětmi Posílení identifikace obětí obchodování s lidmi
Indikátory plnění	MPSV ve spolupráci s MŠMT a MV zanalyzuje situaci v oblasti obchodování s dětmi Revize a aktualizace materiálu Obchodování s dětmi - doporučení pro postup orgánů veřejné správy
Způsob financování	1. rozpočet MV, 2. rozpočet MPSV

Subjekty	
Odpovědný subjekt	MPSV
Spolupracující subjekty	MV, MŠMT
Adresát (cílová skupina)	Orgány státní správy
Harmonogram	
Termín zahájení	2016
Termín dokončení	2018
Další informace	
Poznámky	

Základní údaje			
Číslo úkolu	Úkol č. 4		
Název úkolu	Vytvoření metodiky k repatriacím osob mladších 18 let		
Cíl úkolu	Zajištění koordinovaného postupu v případech obětí obchodování s osobami mladších 18 let.		
Popis úkolu	Analýza právního nastavení repatriací a platnosti soudního rozhodnutí v rámci EU a na jejím základě zpracování meziresortní metodiky k repatriacím osob mladších 18 let.		
Ad Popis úkolu	Aktivita č.1	MV	termín: 2018
Ad Popis úkolu	Aktivita č.2	MPSV	termín: 2019
Odůvodnění vypracování úkolu	Boj proti obchodování s dětmi		
Indikátory plnění	Analýza právního nastavení repatriací a platnosti soudního rozhodnutí v rámci EU. Meziresortní metodika k repatriacím osob mladších 18 let.		
Způsob financování	1. rozpočet MV, 2. rozpočet MPSV		
Subjekty			
Odpovědný subjekt	MPSV		
Spolupracující subjekty	MV, MŠMT		
Adresát (cílová skupina)	Orgány státní správy		
Harmonogram			
Termín zahájení	2016		
Termín dokončení	2019		
Další informace			
Poznámky			

Základní údaje	
Číslo úkolu	Úkol č. 5
Název úkolu	Posílení regionální spolupráce OSPOD a P ČR
Cíl úkolu	Zajištění koordinovaného postupu v případech obětí obchodování s osobami mladších 18 let a spolupráce klíčových subjektů také na regionální úrovni.
Popis úkolu	Uspořádání regionálních kulatých stolů na téma možností posílení spolupráce v oblasti boje proti obchodování s dětmi.
Odůvodnění vypracování	Boj proti obchodování s dětmi

úkolů	
Indikátory plnění	<i>Uspořádání regionálních kulatých stolů</i>
Způsob financování	<i>Rozpočet MV</i>
Subjekty	
Odpovědný subjekt	<i>MV</i>
Spolupracující subjekty	<i>MPSV, MŠMT</i>
Adresát (cílová skupina)	<i>Orgány státní správy</i>
Harmonogram	
Termín zahájení	<i>2017</i>
Termín dokončení	<i>2019</i>
Další informace	
Poznámky	

Základní údaje			
Číslo úkolu	Úkol č. 6		
Název úkolu	<i>Audit vzdělávání příslušníků P ČR v problematice obchodování s lidmi</i>		
Cíl úkolu	<i>Zajištění adekvátní reakce policistů při kontaktu s obchodovanou osobou.</i>		
Popis úkolu	<p><i>1. Analýza existujících vzdělávacích programů, jejich podoby a náplně k problematice obchodování s lidmi, a to se zaměřením na základní odbornou přípravu policistů.</i></p> <p><i>2. Na základě analýzy a zjištěného stavu zpracovat návrh na posílení kompetencí příslušníků P ČR v identifikaci obětí obchodování s lidmi a v jednání se zvláště zranitelnými oběťmi.</i></p>		
Ad Popis úkolu	<i>Aktivita č.1</i>	<i>MV</i>	<i>termín: 2017</i>
Ad Popis úkolu	<i>Aktivita č.2</i>	<i>MV</i>	<i>termín: 2018</i>
Odůvodnění vypracování úkolu	<i>Posílení identifikace obětí obchodování s lidmi Šíření osvěty o obchodování s lidmi</i>		
Indikátory plnění	<i>Vytvoření přehledu absolvovaných kurzů a jejich náplně. Návrh zlepšení formy či obsahu daných kurzů. Implementace návrhů do systému policejního vzdělávání.</i>		
Způsob financování	<i>Rozpočet MV</i>		
Subjekty			
Odpovědný subjekt	<i>MV</i>		
Spolupracující subjekty			
Adresát (cílová skupina)	<i>Příslušníci P ČR</i>		
Harmonogram			
Termín zahájení	<i>2016</i>		
Termín dokončení	<i>2018</i>		
Další informace			
Poznámky			

Základní údaje	
Číslo úkolu	Úkol č. 7

Název úkolu	<i>Aktualizace manuálu pro P ČR k obchodování s lidmi</i>
Cíl úkolu	<i>Vytvoření aktuální příručky pro P ČR k trestnému činu obchodování s lidmi.</i>
Popis úkolu	<i>Příručka bude obsahovat identifikátory obětí obchodování s lidmi, novelizovanou skutkovou podstatu i praktické kontakty a postupy při setkání s potenciální obětí obchodování s lidmi se zvláštním zřetelem na jejich zvláště zranitelné postavení a zohledněním genderově specifických potřeb různých skupin obětí.</i>
Odůvodnění vypracování úkolu	<i>Identifikace obětí obchodování s lidmi Šíření osvěty o obchodování s lidmi</i>
Indikátory plnění	<i>Aktualizovaná příručka Distribuce mezi policisty</i>
Způsob financování	<i>Rozpočet MV</i>
Subjekty	
Odpovědný subjekt	<i>MV</i>
Spolupracující subjekty	
Adresát (cílová skupina)	<i>P ČR</i>
Harmonogram	
Termín zahájení	<i>2016</i>
Termín dokončení	<i>2017</i>
Další informace	
Poznámky	

Základní údaje	
Číslo úkolu	<i>Úkol č. 8</i>
Název úkolu	<i>Zajištění průběžného vzdělávání specialistů v rámci P ČR k Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi</i>
Cíl úkolu	<i>Zprostředkovat specializovaným složkám P ČR aktuální informace o Programu podpory a ochrany obchodování s lidmi.</i>
Popis úkolu	<i>V rámci pravidelných akcí budou zástupci MV informovat specialisty KŘP i ÚOOZ o vývoji v nastavení služeb pro pravděpodobné oběti obchodování s lidmi a dalších možnostech Programu.</i>
Odůvodnění vypracování úkolu	<i>Posílení identifikace obětí obchodování s lidmi Šíření osvěty o obchodování s lidmi</i>
Indikátory plnění	<i>Zařazení přednášky na instrukčně metodické vzdělávání ÚSKPV P ČR. Zařazení přednášky na workshopy pořádané ÚOOZ .</i>
Způsob financování	<i>Rozpočet MV</i>
Subjekty	
Odpovědný subjekt	<i>MV</i>
Spolupracující subjekty	
Adresát (cílová skupina)	<i>Specialisté na problematiku obchodování s lidmi v rámci P ČR</i>
Harmonogram	
Termín zahájení	<i>2016</i>
Termín dokončení	<i>2019</i>

Další informace	
Poznámky	

Základní údaje	
Číslo úkolu	Úkol č. 9
Název úkolu	Zajistit informovanost pracovníků Center na podporu integrace cizinců ohledně rizik spojených s problematikou obchodování s lidmi
Cíl úkolu	Zajistit posílené kompetence pracovníků Center na podporu cizinců v problematice identifikace obětí obchodování s lidmi
Popis úkolu	Úkol si klade za cíl v kontextu zvýšené migrace zajistit pro osoby integrující se na území ČR, jakožto potenciálně zranitelné skupiny, informovanost o rizicích obchodování s lidmi a pro pracovníky Center na podporu integrace cizinců zvýšit kompetenci v oblasti identifikace potenciálních obětí obchodování s lidmi.
Odůvodnění vypracování úkolu	Identifikace obětí obchodování s lidmi
Indikátory plnění	Školení pro pracovníky Center na podporu cizinců - vypracování informačních materiálů pro distribuci v rámci Center na podporu integrace cizinců.
Způsob financování	Rozpočet MV
Subjekty	
Odpovědný subjekt	MV
Spolupracující subjekty	
Adresát (cílová skupina)	Pracovníci Center na podporu integrace cizinců
Harmonogram	
Termín zahájení	2016
Termín dokončení	2018
Další informace	
Poznámky	

Základní údaje	
Číslo úkolu	Úkol č. 10
Název úkolu	Zefektivnění Programu v reakci na měnící se potřeby klientely a trendy v oblasti obchodování s lidmi.
Cíl úkolu	V návaznosti na úkol z Národní strategie 2012 – 2015 a výsledky evaluace Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi, poskytovat pomoc a ochranu pravděpodobným obětem obchodování s lidmi v souladu s aktuálními vývojovými trendy.
Popis úkolu (realizované aktivity)	Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi bude nabízet pomoc definované skupině osob, které se staly oběťmi trestného činu obchodování s lidmi a zároveň budou tyto osoby motivovány ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení,

	<i>aby přispěly k potrestání pachatelů tohoto trestného činu, a to s ohledem na vývojové trendy a měnící se potřeby klientely také s ohledem na genderově specifický přístup.</i>
Odůvodnění vypracování úkolu	<i>Identifikace obětí obchodování s lidmi</i>
Indikátory plnění	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Podporované preventivní aktivity v oblasti obchodování s lidmi v souladu s vývojovými trendy v oblasti původu obětí obchodování s lidmi a forem vykořisťování.</i> 2. <i>Zefektivnění nastavení Programu v reakci na měnící se potřeby klientely a trendy v oblasti obchodování s lidmi.</i>
Způsob financování	<i>Rozpočet MV</i>
Subjekty	
Odpovědný subjekt	<i>MV</i>
Spolupracující subjekty	
Adresát (cílová skupina)	<i>Oběti trestného činu obchodování s lidmi.</i>
Harmonogram	
Termín zahájení	<i>2016</i>
Termín dokončení	<i>2019</i>
Další informace	
Poznámky	

Základní údaje	
Číslo úkolu	<i>Úkol č. 11</i>
Název úkolu	<i>Zpracování doporučených postupů a výkladu pojmů reagujících na aktuální judikaturu a trendy v oblasti obchodování s lidmi</i>
Cíl úkolu	<i>Zprostředkovat OČTŘ případy, trendy a příklady dobré praxe ze zahraničí a zajistit vzdělávání OČTŘ v problematice tzv. nových forem vykořisťování.</i>
Popis úkolu	<i>Vypracování stanovisek MV reagujících na aktuální judikaturu českých a zahraničních soudů. Publikace stanovisek MV k tzv. novým formám vykořisťování. Informování o aktuálním vývoji a trendech v této oblasti při školicích aktivitách.</i>
Odůvodnění vypracování úkolu	<i>Boj proti novým formám obchodování s lidmi Šíření osvěty o obchodování s lidmi</i>
Indikátory plnění	<i>Publikace stanovisek k tzv. novým formám vykořisťování na webu MV. Zprostředkování informací o aktuálních trendech v této oblasti a jejich zařazení do školicích aktivit, zejména vůči P ČR.</i>
Způsob financování	<i>Rozpočet MV</i>
Subjekty	
Odpovědný subjekt	<i>MV</i>
Spolupracující subjekty	
Adresát (cílová skupina)	<i>Orgány činné v trestním řízení</i>
Harmonogram	
Termín zahájení	<i>2016</i>

Termín dokončení*	2017
Další informace	
Poznámky	

Základní údaje			
Číslo úkolu	Úkol č. 12		
Název úkolu	Vytvoření knihovny preventivních videospotů k problematice obchodování s lidmi		
Cíl úkolu	Zajištění přístupu široké veřejnosti k českým i zahraničním preventivním kampaním státního i neziskového sektoru a mezinárodních organizací.		
Popis úkolu	1. Sběr preventivních videospotů a kampaní, zajištění práv je dále šířit. 2. Vytvoření a realizace knihovny preventivních videospotů.		
Ad Popis úkolu	Aktivita č.1	MV	termín: 2017
Ad Popis úkolu	Aktivita č.2	MV	termín: 2018
Odůvodnění vypracování úkolu	Šíření osvěty o obchodování s lidmi Posilování regionální a multidisciplinární spolupráce		
Indikátory plnění	Oslovení relevantních aktérů se žádostí o poskytnutí videospotů a zajištění práv pro jejich další šíření. Vytvoření a zveřejnění seznamu videospotů. Propagace existence knihovny vůči veřejnosti a na školách, průběžné doplňování videospotů a uspořádání promítání v sociálně vyloučených lokalitách.		
Způsob financování	Rozpočet MV		
Subjekty			
Odpovědný subjekt	MV		
Spolupracující subjekty			
Adresát (cílová skupina)	Veřejnost, NNO, orgány státní správy		
Harmonogram			
Termín zahájení	2016		
Termín dokončení	2018		
Další informace			
Poznámky			

Základní údaje	
Číslo úkolu	Úkol č. 13
Název úkolu	Navázání spolupráce s aktéry působícími v sociálně vyloučených lokalitách
Cíl úkolu	Spolupráce s aktéry působícími v sociálně vyloučených lokalitách v oblasti regionálních preventivních aktivit v boji proti obchodování s lidmi.
Popis úkolu	1. Identifikace relevantních partnerů v prostředí sociálně vyloučených lokalit, navázání spolupráce s vybranými aktéry v preventivních aktivitách směřovaných ke skupinám osob

	<i>ohrožených obchodováním s lidmi a 2. proškolení relevantních místních organizací v problematice prevence a identifikace případů obchodování s lidmi ve všech jeho formách.</i>		
Ad Popis úkolu	<i>Aktivita č.1</i>	<i>Úřad vlády</i>	<i>termín: 2016</i>
Ad Popis úkolu	<i>Aktivita č.2</i>	<i>MV</i>	<i>termín: 2018</i>
Odůvodnění vypracování úkolu	<i>Posilování regionální a multidisciplinární spolupráce</i>		
Indikátory plnění	<i>Oslovení relevantních aktérů v sociálně vyloučených lokalitách. Vytvoření školicího modulu. Realizace školení a preventivních aktivit na regionální úrovni.</i>		
Způsob financování	<i>Rozpočet MV</i>		
Subjekty			
Odpovědný subjekt	<i>MV</i>		
Spolupracující subjekty	<i>Úřad vlády, MPSV</i>		
Adresát (cílová skupina)	<i>Osoby ohrožené obchodováním s lidmi</i>		
Harmonogram			
Termín zahájení	<i>2016</i>		
Termín dokončení	<i>2018</i>		
Další informace			
Poznámky			

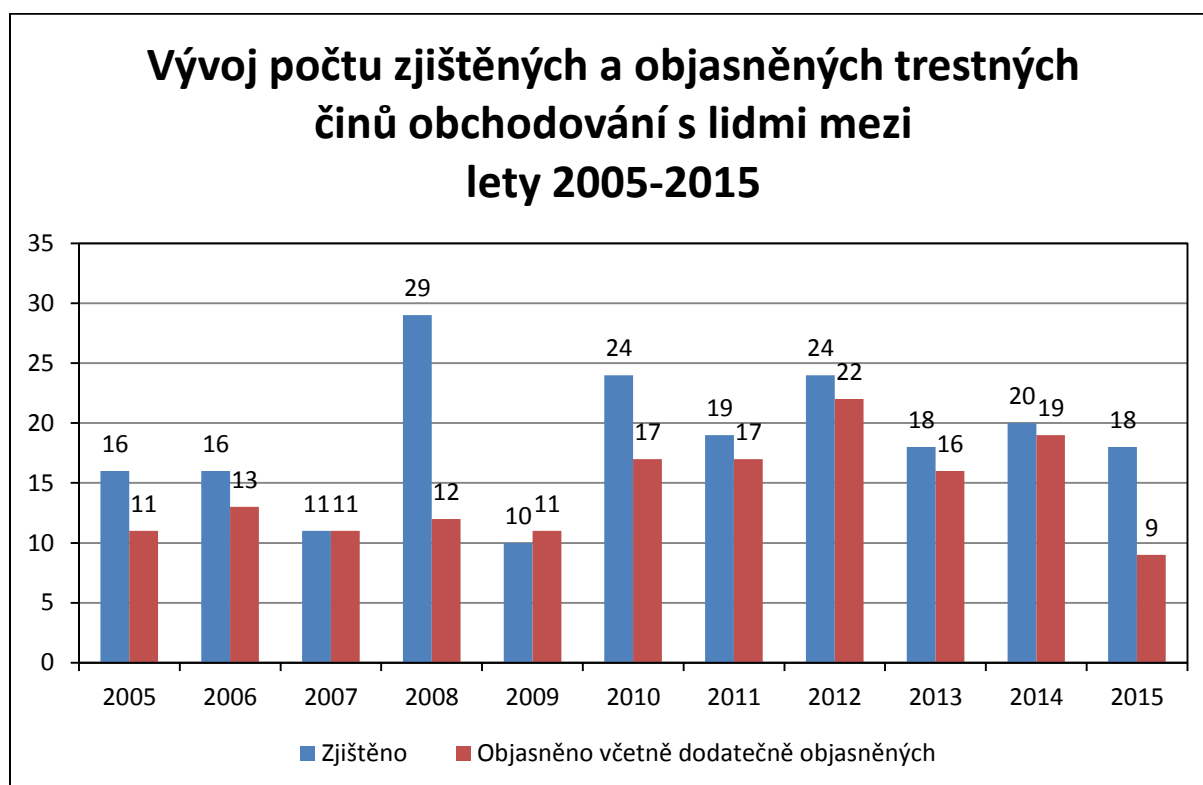
PŘÍLOHA Č. 1
TABULKOVÁ A GRAFOVÁ ČÁST

POČET IDENTIFIKOVANÝCH PŘÍPADŮ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI DLE §168 TZ V ČR V LETECH 2012 – 2015 (zdroj: P ČR)

Počty zjištěných a objasněných trestných činů obchodování s lidmi (dříve § 246 resp. § 232a STZ[1], od 1. ledna 2010 § 168 TZ)					
Rok	2012	2013	2014	2014	Celkem
Zjištěno	24	18	20	18	80
Objasněno	18	11	14	7	50
Objasněno celkem tj. včetně dodatečné objasněnosti	22	16	19	9	66
Vyšetřované a stíhané osoby	22	25	16	12	75

VÝVOJ POČTU ZJIŠTĚNÝCH A OBJASNĚNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V LETECH 2005 – 2015 (zdroj: P ČR)

POČET VYŠETŘOVANÝCH A STÍHANÝCH OSOB DLE POHLAVÍ (zdroj: P ČR)

	2012	2013	2014	2015
Celkem	22	25	16	12
Muži	15	20	8	6
Ženy	7	5	8	6

POČET OBŽALOVANÝCH OSOB PRO TRESTNÝ ČIN OBCHODOVÁNÍ S LIDMI (zdroj: NSZ)

	2012	2013	2014	2015 (1.pololetí)
Celkem	31	30	25	13
Muži	25	21	18	8
Ženy	6	9	7	5

POČTY PRAVOMOCNĚ ODSOUZENÝCH OSOB ZA TRESTNÝ ČIN OBCHODOVÁNÍ S LIDMI (zdroj: MS)

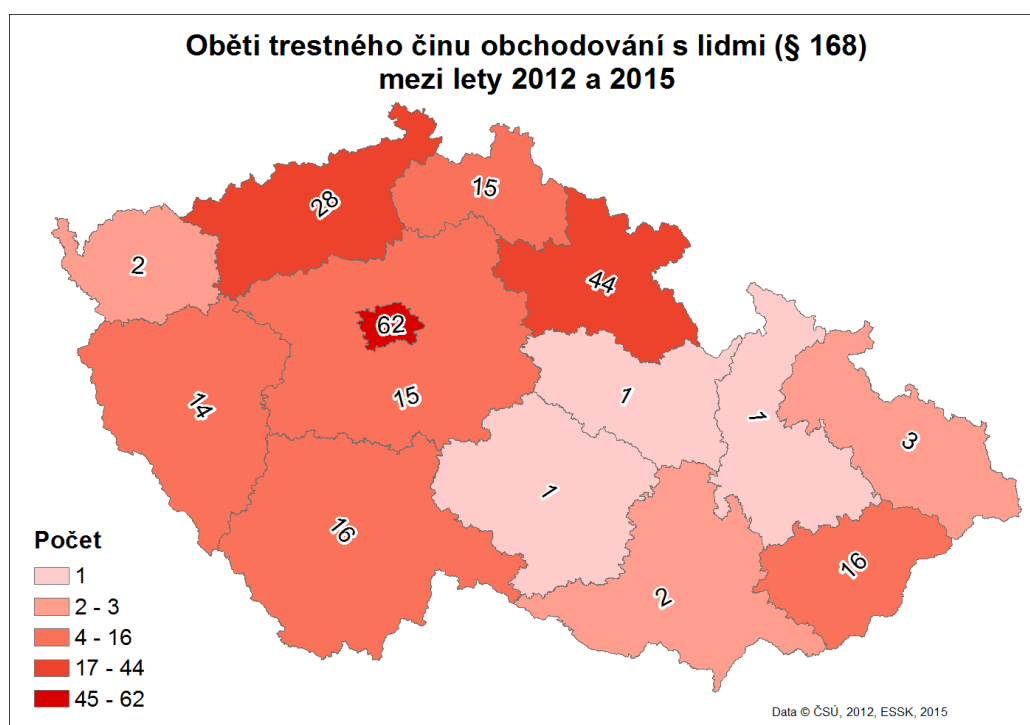
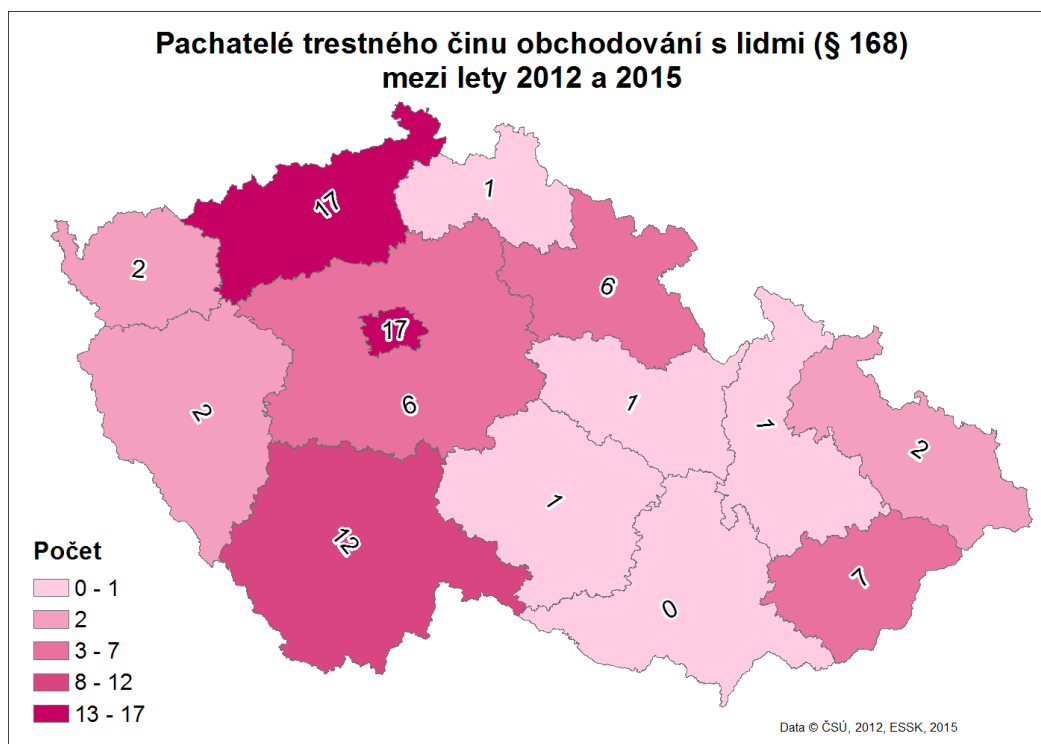
	2012	2013	2014	2015
Celkem	11	19	6	19
Muži	9	13	5	13
Ženy	2	6	1	6

OBČANSTVÍ OSOB ODSOUZENÝCH V ČESKÉ REPUBLICE ZA TRESTNÝ ČIN OBCHODOVÁNÍ S LIDMI (zdroj: MS)

2012: Státní příslušnost	Počet odsouzených	2013: Státní příslušnost	Počet odsouzených
Česká republika	2	Česká republika	11
Slovenská republika	6	Libérie	1
Ukrajina	3	Pobřeží slonoviny	1
		Nigérie	3
		Slovenská republika	1
		Ukrajina	2

2014: Státní příslušnost	Počet odsouzených	2015: Státní příslušnost	Počet odsouzených
Česká republika	6	Česká republika	19

GEOGRAFICKÝ ASPEKT VÝSKYTU OBCHODOVÁNÍ S LIDMI: PACHATELÉ A OBĚTI (zdroj: P ČR)

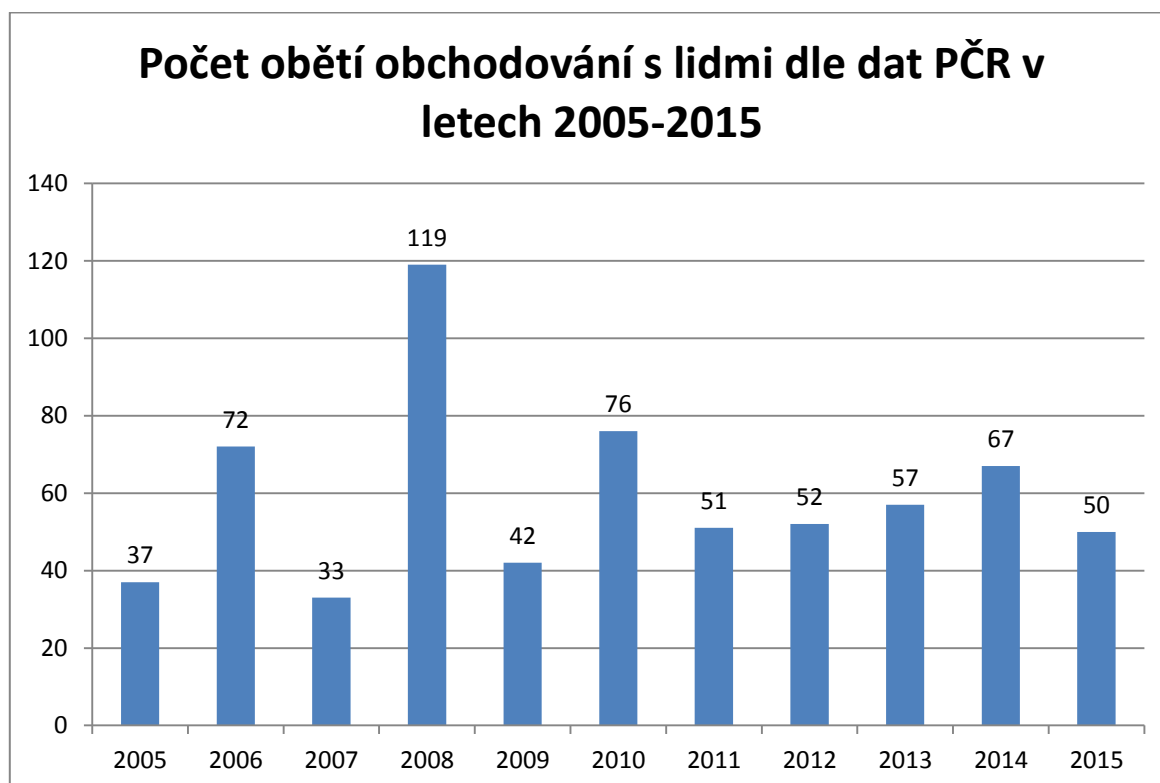

POČET OBĚTÍ IDENTIFIKOVANÝCH P ČR DLE VĚKU A POHLAVÍ (zdroj: P ČR)

	2012	2013	2014	2015
Celkem	10	57	67*	50**
Osoby mladší 18 let – muži	18	31	0	8
Osoby mladší 18 let – ženy	10	13	9	6
Celkem osob mladších 18 let	28	44	9	14
Muži	0	9	3	18
Ženy	24	4	8	9
Celkem osob starších 18 let	24	13	11	27

* V případě 7 žen nelze z policejních statistik určit věk.
 V případě 7 obětí nelze z policejních statistik určit věk ani pohlaví.
 V případě 32 obětí nelze z policejních statistik určit pohlaví.
 ** V případě 9 žen nelze z policejních statistik určit věk.

VÝVOJ POČTU OBĚTÍ IDENTIFIKOVANÝCH P ČR V LETECH 2005 – 2015 (zdroj: P ČR)

OBĚTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI DLE FORMY VYKOŘIŠTĚVÁNÍ (zdroj: P ČR)

	2012	2013	2014	2015
Celkem obětí sexuálního vykořisťování	52	49	64	33
Muži	18	32	0*	9
Ženy	34	17	25*	24

* V případě 39 obětí nelze z policejních statistik určit pohlaví.

	2012	2013	2014	2015
Celkem obětí pracovního vykořisťování	0	8	3	17
Muži	0	8	3	17
Ženy	0	0	0	0

PODEZŘENÍ NA OBCHODOVÁNÍ S LIDMI U NEZLETILÝCH BEZ DOPROVODU V OBDOBÍ LET 2012 – 2015 (zdroj: ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI CIZINCE)

Dle pohlaví	Počet
Muži do 18 let	0
Ženy do 18 let	14
Dle formy OSL	
nucené krádeže	8
nucená prostituce	4
nucené žebrání	2

OBČANÉ ČR NAVRÁCENÍ ZE ZAHRANIČÍ V RÁMCI PROGRAMU DOBROVOLNÝCH NÁVRATŮ (zdroj: MV)

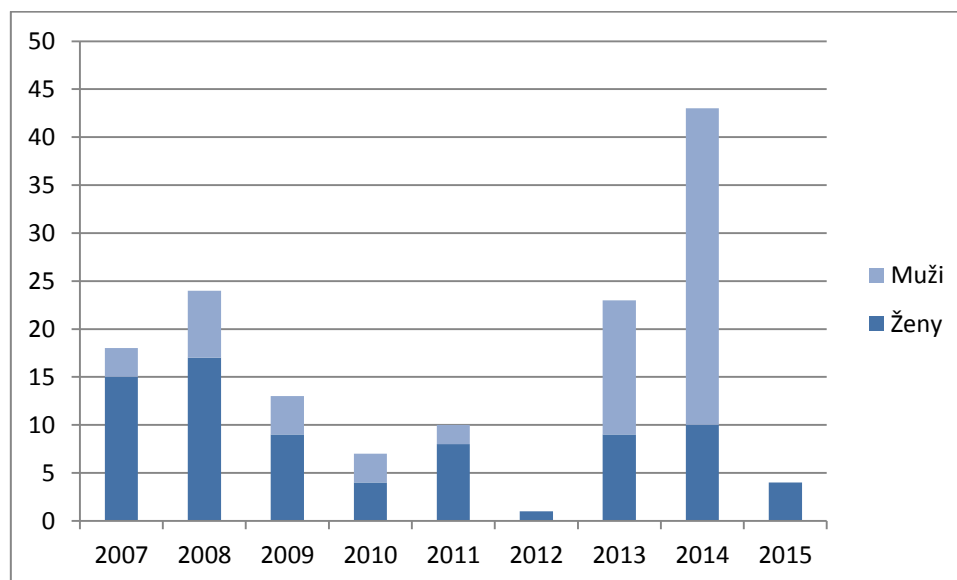
2012		2013	
Stát	Počet	Stát	Počet
Bulharsko	1/žena	Velká Británie	1/muž
Velká Británie	2/ženy		
Francie	1/žena		

2014		2015	
Stát	Počet	Stát	Počet
Velká Británie	2/muži	Velká Británie	1/žena

STATISTIKY PROGRAMU PODPORY A OCHRANY OBĚTÍ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI MV (zdroj: MV)

Rok Země původu	2012	2013	2014	2015	Celkem (2012 – 2015)
Česká republika	/	4	1	2	7
Slovenská republika	/	4	1	1	6
Ukrajina	/	/	/	1	1
Bulharsko	/	/	2	/	2
Vietnam	/	1	/	/	1
Rumunsko	/	14	39	/	53
Filipíny	1	/	/	/	1
Celkem	1	23	43	4	71

Rozdělení pravděpodobných obětí dle pohlaví za období 2007 – 2015 (zdroj: MV)

PŘÍLOHA Č. 2

VYHODNOCENÍ NÁRODNÍ STRATEGIE BOJE PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI V ČESKÉ REPUBLICE NA OBDOBÍ LET 2012 – 2015

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	I.
Název úkolu	Zmapovat situaci týkající se obchodování s lidmi v sociálně vyloučených lokalitách
Gesce Spolugesce	MV MPSV, Úřad vlády
Indikátory plnění	Analýza dosud realizovaných monitorovacích opatření v sociálně vyloučených lokalitách ve vztahu k obchodování s lidmi. Realizace sondáže v několika vybraných sociálně vyloučených lokalitách. Analýza dat a formulace případných opatření.
Termín plnění	2015

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	Agentura pro sociální začleňování v rámci svého koordinovaného přístupu k vyloučeným lokalitám dlouhodobě spolupracuje s lokálními partnery a monitoruje vývoj v těchto oblastech. Vzhledem k latenci obchodování s lidmi se doposud nedařilo zmapovat situaci v této oblasti. Na základě zadání MPSV v roce 2015 Společnost GAC zveřejnila 27. května Analýzu sociálně vyloučených lokalit, která se věnuje kriminalitě v daných lokalitách, nicméně obchodování s lidmi zde zahrnuto není. V návaznosti na tyto skutečnosti je tato problematika zahrnuta ve Strategii boje proti sociálnímu vyloučení pro nadcházející období (léta 2016 až 2020).
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny částečně.
Eventuální změny od původního zadání	Navzdory realizovaným průzkumům a vydaným studiím se nepodařilo reálně zjistit situaci v sociálně vyloučených lokalitách v souvislosti s obchodováním s lidmi.
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Částečně splněno

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	II.
Název úkolu	Zprostředkovat příslušným zástupcům Policie ČR příklady dobré praxe týkající se aplikace funkčních nástrojů mezinárodní spolupráce (společné vyšetřovací týmy, pracovní skupiny EU na operativní úrovni, bilaterální spolupráce se zdrojovými zeměmi atd.) při vyšetřování případů obchodování s lidmi.
Gesce	MV
Indikátory plnění	prezentace příkladů dobré praxe (2013) vyhodnocení aplikace nástrojů mezinárodní spolupráce Policií ČR (2015)
Termín plnění	2013, 2015

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	Úkol byl MV realizován společně s PP, které zveřejnilo na svých intranetových stránkách podrobné informace ohledně společných vyšetřovacích týmů, toto téma bylo také zařazeno do přednášek pracovníků MV v rámci instrukčně metodického vzdělávání. Téma společných vyšetřovacích týmů bylo zařazeno také do programu Česko – britské konference na téma obchodování s lidmi a dalších vzdělávacích aktivit vůči P ČR.
Naplnění indikátorů	Indikátory byly naplněny.
Eventuální změny od původního zadání	/
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno.

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	III.
Název úkolu	Ratifikovat Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi z roku 2000 (tzv. Palermský protokol), který doplňuje Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu.
Gesce	MV
Indikátory plnění	předložit vládě ke schválení návrh na ratifikaci uvedeného dokumentu
Termín plnění	2012

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	Palermský protokol vstoupil v ČR v platnost 16. ledna 2015.
Naplnění indikátorů	Indikátory byly naplněny.
Eventuální změny od původního zadání	Při plnění úkolu došlo k prodlení v termínu v souvislosti s nabytím účinnosti zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim a také z důvodu změny vlády v daném období.
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno.

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	IV.
Název úkolu	Podepsat a ratifikovat Úmluvu Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi.
Gesce	MS
Indikátory plnění	předložit vládě ke schválení návrh na ratifikaci uvedeného

	dokumentu
Termín plnění	2013

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	Ministerstvo spravedlnosti jako gestor ratifikace Úmluvy Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi zpracoval předkládací zprávu k tomuto dokumentu, bylo ukončeno meziresortní připomínkové řízení, připomínky zcela vypořádány. Návrh na sjednání Úmluvy bude předložen vládě v prvním čtvrtletí roku 2016.
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny částečně.
Eventuální změny od původního zadání	Termín úkolu nebyl dodržen, nicméně byla zpracována předkládací zpráva a lze očekávat, že v roce 2016 bude úmluva ČR ratifikována.
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno – částečně.

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	V.
Název úkolu	Komplexní evaluace Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi
Gesce	MV
Indikátory plnění	zpracovaná evaluace, včetně případných návrhů opatření
Termín plnění	2015

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	Evaluace Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi byla zrealizována v rámci projektu Optimalizace mezioborové spolupráce v oblasti ochrany obchodovaných osob a prevence realizovaného externě organizací La Strada, o.p.s., v rámci nějž byly vydány dvě analýzy zaměřené jednak na interdisciplinární spolupráci v oblasti boje proti obchodování s lidmi a prevenci a jednak na poskytování sociálních služeb obětem obchodování s lidmi.
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny.
Eventuální změny od původního zadání	U analýz publikovaných v rámci projektu došlo k posunutí termínu na rok 2016.
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno.

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	VI.
Název úkolu	Analyzovat možnosti zabezpečení pomoci občanům ze zemí EU, kteří se na území ČR ocitli v tíživé životní situaci v souvislosti s výkonem práce.
Gesce	MPSV
Spolugesce	MV
Indikátory plnění	analyzované možnosti pomoci občanům EU navržená opatření a postup jejich realizace
Termín plnění	2013

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	V návaznosti na studii ANACEN byla předložena doporučení a aktualizován přehled nároků sociálního zabezpečení pro oběti v případě dočasného pobytu. MPSV zpracovalo analýzu institutů, které mohou na území České republiky využívat občané EU. Jedná se především o pomoc v hmotné nouzi, dávky státní sociální podpory, dále sociální služby (krizová pomoc, nízkoprahová denní centra, noclehárny). Občané EU navíc mohou být od roku 2014 cílovou skupinou projektů ESF. MPSV podpořilo rozšíření možností financování sociálního a právního poradenství i dalších forem pomoci i pro cizince ze zemí EU poskytovaného NNO z ESF, přičemž jedním z výsledků je projekt Inovacemi k prevenci pracovního vykořisťování občanů EU.
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny.
Eventuální změny od původního zadání	/
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno.

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	VII.
Název úkolu	Zpracovat komplexní právní analýzu nástrojů potírání trestného činu obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování.
Gesce	MV
Spolugesce	MS
Indikátory plnění	Vypracování analýzy, včetně eventuálních návrhů změn
Termín plnění	2012

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	V rámci projektu Odhalování obchodování s lidmi za účelem nucené práce a pracovního vykořisťování byla vypracována srovnávací analýza evropských rozsudků z oblasti pracovního vykořisťování s názvem Obchodování s lidmi za účelem

	pracovního vykořisťování v teorii a praxi. Také na základě doporučení z této analýzy došlo v roce 2014 k novelizaci trestního zákoníku, jež zajistila soulad právní úpravy s mezinárodními i EU dokumenty k této problematice. Publikace byla vydána také v anglickém jazyce.
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny.
Eventuální změny od původního zadání	/
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno.

Hodnocený úkol

Číslo úkolu	VIII.
Název úkolu	Zajistit povinné vzdělávání justičních čekatelů o problematice obchodování s lidmi.
Gesce	MS
Spolugesce	MV
Indikátory plnění	Zařazení otázky potírání obchodování s lidmi do systému vzdělávání justičních čekatelů.
Termín plnění	2013

Vyhodnocení úkolu

Popis plnění úkolu	<p>Ve sledovaném období bylo ve spolupráci s Justiční akademií uspořádáno několik kurzů na témata související s problematikou obchodování s lidmi (Obchodování s lidmi, Mravnostní kriminalita, Násilná trestná činnost, Zdravotnická problematika, Domácí násilí, Ohrožené děti, Práva poškozených a obětí v trestním řízení, Internetová kriminalita)</p> <p>Dále jsou v rámci Justiční akademie plánovány kurzy: Obchodování s lidmi a trestná činnost související s uprchlickou krizí, Obchodování s lidmi, Zákon o obětech trestných činů, Trestné činy proti důstojnosti v sexuální oblasti, Internetová kriminalita.</p>
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny částečně
Eventuální změny od původního zadání	Přes zajištění vzdělávacích kurzů pro cílovou skupinu nebyl zajištěn aspekt povinnosti tohoto vzdělávání.
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno částečně.

Hodnocený úkol

Číslo úkolu	IX.
Název úkolu	Zajistit vzdělávání inspektorů práce k problematice obchodování s lidmi a způsobu identifikace

	pravděpodobných obětí.
Gesce	MPSV
Spolugesce	MV
Indikátory plnění	Zařazení této problematiky do systému vzdělávání
Termín plnění	2013

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	<p>V roce 2013 se uskutečnilo školení vedoucích pracovníků oblastních inspektorátů práce v Hustopečích, v návaznosti na toto školení byly po domluvě s Policejním prezidiem zaslány SUIP kontaktní adresy jednotlivých KŘP, kterým jednotlivé OIP mohou zasílat své podněty ve vztahu k obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování. V roce 2015 se uskutečnilo 8 regionálních kulatých stolů na OIP na téma Možnosti posílení spolupráce OIP a PČR.</p> <p>MV pro SUIP zpracovalo podklady pro připravovaný e-learning, který však nebyl doposud spuštěn, a to z technických důvodů.</p>
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny.
Eventuální změny od původního zadání	/
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno.

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	X.
Název úkolu	Zajistit vzdělávání policistů vyjíždějících na zahraniční policejní mise k problematice obchodování s lidmi a způsobu identifikace pravděpodobných obětí.
Gesce	MV
Indikátory plnění	Zařazení této problematiky do systému vzdělávání předvýjezdové přípravy pro policisty.
Termín plnění	2012

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	V rámci CZ IPOC je problematice obchodování s lidmi věnována část bloku lidských práv. Výuka probíhá v AJ a je zajišťována lektory P ČR. Výcviky probíhají jedenkrát ročně, a to pro nové uchazeče do zahraničních mírových operací. Výcviku se ročně zúčastní cca 16 – 20 lidí.
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny.
Eventuální změny od původního zadání	/

Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Plněno průběžně
--	-----------------

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	XI.
Název úkolu	Zajistit vzdělávání příslušníků Armády ČR vyjíždějících na zahraniční vojenské mise k problematice obchodování s lidmi a způsobu identifikace pravděpodobných obětí.
Gesce Spolugesce	MO MV
Indikátory plnění	Zařazení této problematiky do systému vzdělávání předvýjezdové přípravy pro policisty.
Termín plnění	2012

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	Vzdělávání příslušníků AČR vyjíždějících na zahraniční vojenské mise k problematice obchodování s lidmi a způsob identifikace pravděpodobných obětí, byl zajištěn zařazením této problematiky do systému vzdělávání v rámci přípravy příslušníků AČR před jejich účastí v zahraniční operaci. Rozsah proškolení se upravuje vždy přiměřeně aktuálnosti této problematiky v závislosti na konkrétních podmínkách operace (mandátu) a oblasti působení.
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny
Eventuální změny od původního zadání	Vzdělávání neprobíhá plošně, nicméně jeho vhodnost a potřebnost je vyhodnocována ve vztahu ke konkrétním misím.
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno

Hodnocený úkol	
Číslo úkolu	XII.
Název úkolu	A) Identifikovat oblasti/sektory, ve kterých existuje potenciální riziko vzniku pracovního vykořisťování a ve kterých je výkon dané práce realizován prostřednictvím veřejných zakázek. B) Na základě identifikovaných problematických oblastí vypracovat sadu doporučení pro eliminaci rizik vzniku pracovního vykořisťování při realizaci veřejných zakázek. C) Implementovat vypracovaná doporučení do příslušných interních aktů řízení upravujících proces realizace veřejných zakázek.
Gesce	A) MPSV (spolugesce MV) B) MMR C) všechny resorty
Indikátory plnění	A) vytvořený seznam oblastí včetně popisu problematických částí

	B) vytvořená sada doporučení C) úprava příslušných interních aktů řízení
Termín plnění	2012, 2012, 2013

Vyhodnocení úkolu	
Popis plnění úkolu	<p>A) V rámci analýzy MPSV bylo zjištěno, že se může jednat prakticky o jakýkoli sektor a SUIP nedisponuje konkrétnějšími informacemi k veřejným zakázkám, ve vztahu k nelegální práci se jedná především o stravování, stavebnictví, činnosti v oblasti nemovitostí, rostlinnou a živočišnou výrobu, myslivost, maloobchod a velkoobchod.</p> <p>B) Současná úprava vychází z povinnosti postupovat v zadávacím řízení dle zásad uvedených v § 6 zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen jako „ZVZ“), který ve svém prvním odstavci stanoví povinnost dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace. Současně zadavatel nesmí omezovat účast v zadávacím řízení dodavatelům, kteří mají sídlo nebo místo podnikání v členském státě Evropské unie a ostatních státech, které mají s Českou republikou či Evropskou unií uzavřenou mezinárodní smlouvu zaručující přístup dodavatelů z těchto států k zadávané veřejné zakázce.</p> <p>Český zadavatel má povinnost posuzovat dle účinného zákona o veřejných zakázkách nabídky dodavatelů na základě § 76 odst. 1 z hlediska splnění zákonných požadavků. Nejsou-li tyto požadavky splněny, je zadavatel povinen nabídku vyloučit jako nepřijatelnou, a to na základě § 22 odst. 1 písm. d) ZVZ.</p> <p>Je však otázkou, zda se zadavatel tuto skutečnost dozví. Určitou možností, jak lze tento rozpor se zákonem identifikovat, je podání nabídky s mimořádně nízkou nabídkovou cenou. Právě mimořádně nízká nabídková cena totiž upozorní zadavatele na možné nekalé praktiky dodavatelů. Nejeví-li však nabídka žádný nesoulad se zákonem, není dle našeho názoru schopen zadavatel rozpoznat, že dodavatel kohokoliv vykořisťuje.</p> <p>Připravovaná nová úprava zákona o zadávání veřejných zakázek obsahuje možnost vyloučit dodavatele obdobně jako úprava stávající, a to za předpokladu, že plnění nabízené dodavatelem povede k nedodržování povinností vyplývajících z předpisů práva sociálních nebo pracovněprávních.</p> <p>Nad rámec uvedeného považujeme za žádoucí upozornit, že dle nové úpravy bude za nezpůsobilého považován ten dodavatel, který byl v zemi svého sídla v posledních 5 letech před zahájením zadávacího řízení pravomocně odsouzen za trestný čin obchodování s lidmi (nebo obdobný trestný čin dle právního řádu země sídla dodavatele).</p> <p>Dodavatelé, jejichž státy shora uvedenou smlouvu o přístupu dodavatelů k zakázkám nemají, mohou být z účasti</p>

	v zadávacím řízení omezení bez podmínek. C) Nabytí účinnosti novely zákona o veřejných zakázkách.
Naplnění indikátorů	Indikátory naplněny
Eventuální změny od původního zadání	/
Celkové zhodnocení v návaznosti na splnění cíle úkolu	Splněno

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Anacen	Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci
ESSK	Evidenčně statistický systém kriminality
EU	Evropská unie
ICMPD	Mezinárodní centrum pro rozvoj migrační politiky
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci
KŘP	Krajské ředitelství policie
La Strada	La Strada Česká republika, o.p.s.
MKS	Mezirezortní koordinační skupina pro oblast boje proti obchodování s lidmi
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MO	Ministerstvo obrany ČR
MOPNZC	Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MS	Ministerstvo spravedlnosti ČR
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV	Ministerstvo vnitra ČR
NNO	nestátní nezisková organizace
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
OBPPK MV	odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV
OBSE	Organizace pro spolupráci a bezpečnost v Evropě
OČTŘ	orgány činné v trestním řízení
OIP	oblastní inspektorát práce
OSL	obchodování s lidmi
OSN	Organizace spojených národů
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
P ČR	Policie ČR
Program	Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV
SCP	služba cizinecké policie
SKPV	služba kriminální policie a vyšetřování PČR
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
ÚSKPV	úřad služby kriminální policie a vyšetřování PP ČR
ÚOOZ	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování PČR
ZÚ	zastupitelský úřad

PŘÁVNÍ PŘEDPISY

zákon o pobytu cizinců	zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o trestní odpovědnosti právnických osob	zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob,
Zákon o obětech trestných činů	zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů
STZ	zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů